

ජනාසා පිළිබඳ පාඩම

[සිංහල – Sinhala – سنهالي]

අෂ් මෂයික් තුවයිජර්

පිරිවර්තක
මාහිර් රමවීන්

2014 - 1435

IslamHouse.com

كتاب الجنائز

من كتاب مختصر الفقه الإسلامي

« باللغة السنهالية »

محمد بن إبراهيم بن عبد الله التويجري

ترجمة: ماهر رمدين

2014 - 1435

IslamHouse.com

3 - ජනාසා පිළිබඳ පාඩම

1- විපතක් සිදු වූ අවස්ථාවක ඒ ගැන තිබිය යුතු අවබෝධය

ජීවිතයේ ධනයෙහි පවුලෙහි හෝ ලොවෙහි යම් විපතක් සිදු වන්නේ ද එය සිදුවනුයේ අල්ලාහ්ගේ තීන්දුව හා ඔහු නියම කළ ඉරණම අනුවමය. ඒ පිළිබඳ දැනුම අබිබවා ගොස් ඇත. ඒ ගැන ලියවුණු පන්හිද ක්‍රියාත්මක වී ඇත. එය අල්ලාහ්ගේ අභිමතය පරිදි සිදු වනු ඇත. ඔහුගේ ප්‍රඥාව එය තීන්දු කර ඇත. ප්‍රමාද වූ කිසිවක් පෙරට ගෙන එන්නෙකු හෝ සිදු වන කිසිවක් ප්‍රමාද කරන්නෙකු හෝ නොමැත.

උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ පවසයි.

مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ يَهْدِ اللَّهُ قَلْبَهُ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

අල්ලාහ්ගේ අනුමැතියෙන් තොර කිසිම දුර්භාගයක් ඇති නොවන්නේමය. කවරෙකු අල්ලාහ්ව විශ්වාස කරන්නේ ද ඔහු (අල්ලාහ්) ඔහුගේ හදවත යහමඟ වෙත යොමු කරයි. අල්ලාහ් සියලු දෑ කෙරෙහි සර්වඥය.

(අල්-කුර්ආන් 64:11)

සියලුම ආකාරයේ දොම්නස් හා සොම්නස් ද ලොවෙහි පවතින සියලු දෑ ද මැවීම් නිර්මාණය කිරීමට වසර පනස්

දහසකට ප්‍රථමයෙන්ම ලව්හුල් මහ්නුල් නම් ඵලකයෙහි සඳහන් කරනු ලැබීය.

උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ පවසයි.

مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي أَنْفُسِكُمْ إِلَّا فِي كِتَابٍ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَبْرَأَهَا إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ، لِكَيْلَا تَأْسَوْا عَلَىٰ مَا فَاتَكُمْ وَلَا تَفْرَحُوا بِمَا آتَاكُمْ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ،

මිනිතලයේ හෝ නුඹලා අතර හෝ කිසිදු දුර්භාගයක් සිදු වන්නේ නැත. එය අපි ඇති කරන්නට පෙර පුස්තකයේ සඳහන්ව මිස. සැබැවින්ම මෙය අල්ලාහ් කෙරෙහි පහසු කටයුත්තකි.

නුඹලාට මහ හැරුනු දෑ කෙරෙහි දොම්නස් නොවනු පිණිස ද ඔහු නුඹලාට දුන් දෑ පිළිබඳව (දැඩි ලෙස) සතුටු නොවනු පිණිස ද (සියල්ල පුස්තකයේ සඳහන් වී ඇත.) තවද උඩඟු පුරසාරම් දොඩන සියල්ලන්ම අල්ලාහ් ප්‍රිය නොකරන්නේය. (අල්-කුර්ආන් 57 : 22, 23)

ලොවෙහි මතු පිට හා අභ්‍යන්තරයේ පවතින සියලු මැවීම් උත්තරීතර අල්ලාහ්ට සම්පූර්ණයෙන්ම යටහත් ය. ඒවා ඔහුගේ නියෝගයට අනුව ක්‍රියාත්මක වෙයි. ඔහුගේ අභිමතයට අනුව ක්‍රියා කරයි. මහා කරුණාහරිතයාණන් අප පරීක්ෂාවට ලක් කිරීමට සිතුවේ නම් ඔහුගේ එම අණ මලක්වරුන් විසින් ක්‍රියාවට නංවයි. ඔහු තීන්දු කළ දෙයකට හෝ තීරණය කළ දෙයකට කිසිවෙකු විසින් මැදිහත් වීමක් කළ නොහැක.

උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ පවසයි.

وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

අහස් හි හා මහපොළොවෙ හි ද ඒවායෙහි වූ දැනි ආධිපත්‍යය අල්ලාහ් සතුය. ඔහු සියලු දෑ කෙරෙහි අතිබලසම්පන්නය.

(අල්-කුර්ආන් 5: 120)

මෙලොව ජීවිතය පරීක්ෂණයකි. විභාගයකි. පිරික්සුමකි. විශේෂයෙන් අප වඩාත් ආදරය කරන දෙමව්පියන්ගේ වියෝව, තම සෙනෙහෙවන්තයින් හා තම දරුවන්ගේ වෙන්වීම එය විදහා පායි.

සෑම මුස්ලිම්වරයෙකුම මුහුණ දෙන දුර්භාග්‍යයන් වලට අල්ලාහ් ප්‍රති උපකාර දක්වයි. ඔහුට සිදු වන දුෂ්කරතා වලට ඉමහත් කුසල් ලබා දෙයි. කිසිවිටෙක ඔහුට ලැබිය යුතු කුසල් අල්ලාහ් තහනම් නොකරයි. ඔහුගේ නියෝගයට අවනත වීම ද ඔහුගේ තීන්දුව පිළිගැනීම ද කිසිවිටෙක අපතේ නොයයි. කරදරයකින් පසු ප්‍රමාදව හෝ එහි යහපත අල්ලාහ් පිරි නමයි. තම පරමාධිපතිව පිළිගත් හේතුවෙන් ඔහුගේ හදවත පුළුල් කරයි. ඔහුට ඇති වූ කරදරය ලිහිල් කරයි.

උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

قُلْ لَنْ يُصِيبَنَا إِلَّا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَنَا هُوَ مَوْلَانَا وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ

(නබිවරය) අල්ලාහ් අපට නියම කළ දෑ හැර වෙන කිසිවක් අපට සිදුවන්නේම නැත. ඔහු අපගේ භාරකාරය. විශ්වාසවන්තයින් සියල්ල භාරකරනුයේ අල්ලාහ් කෙරෙහිමය යැයි පවසවු. (අල්-කුර්ආන් 9:51)

අහෝ! දුර්භාග්‍යයන් වලට මුහුණ දෙන්නනි, අල්ලාහ් ඔබ සැමගේ දුක පහ කර යහපත සලසන්නවා! ඔබ මුහුණ දුන් දෑ වෙනුවෙන් පූර්ණ ලෙස ප්‍රතිඵල ලබා දෙන්නවා! ඔබගේ පාපයට සමාව ලබා දෙන්නවා! ඔබට නැති වී ගිය අය සමග උත්තරීතර ෆිර්දවුස් නම් ස්වර්ගයේ එක් රැස් කරන්නවා! එබැවින් ඔබ ඉවසා දරා ගවු. ඉවසිලිවන්න දේව විශ්වාසවන්තයින්ට අල්ලාහ් පොරොන්දු දුන් දෑ පිළිබඳව ශුභාරංචි පවසවු.

ජීවන සම්පත් විවිධාකාරය, ආත්මා ගමනය සීමා සහිතය, සියල්ලෙහි අවසානය නිර්ණය කර හමාරය.

උත්තරීත අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

وَلَنْ يُؤَخِّرَ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا جَاءَ أَجَلُهَا وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ

යමෙකුගේ නියමිත (වූ අවසාන) වේලාව පැමිණියේ නම් අල්ලාහ් ඔහුව ප්‍රමාද නොකරන්නේමය. අල්ලාහ් නුඹලා කරන දෑ පිළිබඳව අභිඥාන වන්නයාය.

(අල්-කුර්ආන් 63:11)

ඉවසිලිවන්නයින්ට සුඛාරංචි දන්වා සිටින්න.

සැබැවින්ම අපි අල්ලාහ් වෙනුවෙන්මය තවද සැබැවින්ම අපි ඔහු වෙතම නැවත යොමුවන්නන් වෙමු.

යම් ක්‍රියාවක් කරන සෑම කෙනෙකුටම ප්‍රතිඵල ලැබීමට නම් ඔහු එම ක්‍රියාවෙහි ස්ථාවරව සිටිය යුතුයි. ඉවසා දරා ගත යුතුයි. යහපත අපේක්ෂා කළ යුතුයි.

මෙලොවෙහි අභයදායී තත්ත්වය ද මතුලොව මහත් වූ නිලිණ ද ඔබ කෙරෙහි වූ අල්ලාහ්ගේ තෘප්තිය ද ඔහුගේ උපකාරයෙන් හා දයාවෙන් වූ ජයග්‍රහණය ද සමග සතුටු වෙත්වා!

වැනි වදන් පවසා සහනබස් දෙසීම යහපතකි.

ඉවසිලිවන්නයින්ට ශුභාරංචි දන්වා සිටින්නැයි අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

وَلَتَبْلُوَنَّكُمْ بِبَشِيٍّ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ
وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ ، الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاغِبُونَ ،
أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُهْتَدُونَ

බියෙන් හා කුසගින්නෙන් අල්පයක් මගින් ද තවද වස්තූන්, ජීවිත හා පලතුරු හිඟවීම මගින් ද සැබැවින්ම අපි තුඹලාව පරීක්ෂාවට ලක් කරන්නෙමු. ඉවසිලිවන්නයින්ට සුඛාරංචි දෙවූ.

තමන්ට යම් දුර්භාගයක් ඇති වූ කල්හි ඉන්නා ලිල්ලාහි වඳුන්නා ඉලෙයිහි රාජිලාන් (සැබැවින්ම අපි අල්ලාහ්

වෙනුවෙන්මය. ඔහු වෙනම අපි නැවත යොමුවන්නන් වෙමු.) යැයි ඔවුහු පවසති.

තමන්ගේ පරමාධිපතිගෙන් වූ ආශීර්වාදය හා කරුණාව තමන් කෙරෙහි වූවන් ඔවුන්ය. තවද ඔවුහුමය යහමහ ලබන්නෝ. (අල්-කුර්ආන් 2:155-157)

ඉවසිලිවන්තයින්ට ශුභාරංචි දන්වා සිටින්න.

قُلْ يَا عِبَادِ الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً وَأَرْضُ
اللَّهِ وَاسِعَةٌ إِنَّمَا يُوَفَّى الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ

විශ්වාස කළ මාගේ ගැත්තනි, නුඹලාගේ පරමාධිපතිට බිය හක්කිමත් වඩු. මෙලොවෙහි යහපත කරන්නන්ට (එය) යහපතකි. අල්ලාහ් භූමිය විශාල යැයි (නබිවරයාණනි,) පවසවු. සැබැවින්ම ඉවසිලිවන්තයින්ට ඔවුන්ගේ වේතනය ගණනයකින් තොරව පිරිනමනු ලබන්නේමය.

(අල්-කුර්ආන්

39:10)

ඉවසිලිවන්තයින්ට ශුභාරංචි දන්වා සිටින්න.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ

විශ්වාස කළවුනි, ඉවසීම හා සලාතය මගින් උදව් පතවු. සැබැවින්ම අල්ලාහ් ඉවසිලිවන්තයින් සමඟය.

(අල්-කුර්ආන් 2:153)

ඉවසිලිවන්තයින්ට ශුභාරංචි දන්වා සිටින්න.

وَكَايِّنَ مِنْ نَبِيِّ قَاتَلَ مَعَهُ رِيثُونَ كَثِيرٌ فَمَا وَهَنُوا لِمَا أَصَابَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَمَا
صَعَفُوا وَمَا اسْتَكَانُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الصَّابِرِينَ

තමන් සමඟ එක් වී තම සගයින් බොහෝ දෙනෙක් සටන් කළ නබිවරුන් කොපමණ දෙනෙක් වී ද! අල්ලාහ්ගේ මාර්ගයෙහි ඔවුන්ට සිදු වූ (හානිකර) දෑ නිසා ඔවුහු අධෛර්යය නොවූහ. තවද දුබල නොවූහ. තවද (සතුරන්ට) යටත් නොවූහ. තවද අල්ලාහ් ඉවසිලිවන්තයින්ව ප්‍රිය කරන්නේය. (අල්-කුර්ආන් 3:146)

ඉවසිලිවන්තයින්ට ශුභාරංචි දන්වා සිටින්න.

مَا عِنْدَكُمْ يَنْفَدُ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ بَاقٍ وَلَنَجْزِيَنَّ الَّذِينَ صَبَرُوا أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا
كَانُوا يَعْمَلُونَ

නුඹලා අඛියස ඇති දෑ අවසන් වන්නේය. තවද අල්ලාහ් අඛියස ඇති දෑ ඉතිරිව පවතින්නේය. ඉවසා දරා ගත්තවුන්ට ඔවුන් කරමින් සිටි දෑහි යහපත හේතුවෙන් අපි ඔවුන්ගේ වේතනය පිරිනමන්නෙමු. (අල්-කුර්ආන් 16:96)

දරුණුතම පරීක්ෂාවන්ට මුහුණ දුන් ජනයා

දරුණුතම පරීක්ෂාවන්ට මුහුණ දුන්නේ නබිවරුය, පසුව ආදර්ශමත් උදාර පුද්ගලයෝය, පසුව එම තරාතිරමට වඩා

අඩු පුද්ගලයෝය. විශ්වාස වන්තයෙකු ඔහුගේ ආගමික විශ්වාසයට අනුව පරීක්ෂාවට ලක් කරනු ලැබේ.

කවරෙකු තම දහමෙහි දැඩිව සිටින්නේ ද ඔහු මුහුණ දෙන පරීක්ෂණයන් ද දැඩි වේ. කවරෙකුට පරීක්ෂණ වලට අධිකව මුහුණ දෙන්නේ ද ඔහුට ලැබෙන කුසල් ද අති මහත්ය.

නබ්වරු හා දැහැමියන් අධික ලෙස පරීක්ෂාවන්ට ලක් වූවෝය. එයට හේතුව එසේ ඔවුන් පරීක්ෂාවන්ට ලක් නොවූයේ නම් ජනයා ඔවුන් කෙරෙහි දේවත්වය පුද කරනු ඇත. යම් පරීක්ෂණයක දී ජනයා ඉවසා දරා ගැනීමට පහසු වන අයුරින් ඔවුනට මඟ පෙන්වීමට එමගින් ඔවුනට හැකි විය. කවරෙකු අධික ලෙස පරීක්ෂාවට ලක් වන්නේ ද ඔහු තම පරමාධිපති වෙතට යටහත් පහත්ව සමීප වෙයි. කවරෙකු තම පරමාධිපතිට සමීප වූයේ ද ඔහු මුහුණ දෙන පරීක්ෂණයන් දැඩි වෙයි. එමගින් ඔහුට හිමි වන කුසල් අති මහත්ය, ඉතා උතුම්ය, අධිකය, එමෙන්ම සම්පූර්ණය.

ඉවසීම විශ්වාසයේ පලාපල අතරින් අති මහත්ය. හේතුව එය මිනිසා කෙරෙහි ඉතා අසීරු කාර්යයක් වන බැවිනි. ඔහු තම ආත්මය ඒ වෙනුවෙන් කැප කරයි. කෙතරම් කැමති දෙයක් වුව ද ඔහු එයින් ඇත්වී තම ආත්මය පාලනය කර ගනියි. එබැවින් ඉවසීම ආලෝකයකි. විශ්වාස වන්තයෙකු හා විශ්වාසවන්තියෙකු ඔහු හෝ ඇය අල්ලාහ්ව හමු වන තුරු පරීක්ෂණයන් ඔවුන්ගෙන් ඉවත් නොවෙයි. ඔහු කෙරෙහි එය වරදක් බවට පත් නොවෙයි.

1. උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَأْتِكُمْ مَثَلُ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ مَسَّتْهُمُ
الْبَأْسَاءُ وَالضَّرَّاءُ وَرَزُلْوا حَتَّى يَقُولَ الرَّسُولُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ مَتَى نَصُرُ اللَّهُ أَلَا
إِنَّ نَصْرَ اللَّهِ قَرِيبٌ

නුඹලාට පෙර විසුවන්ට ඇති වූ දෑ මෙන් (පරීක්ෂණයක්) නුඹලාට නොපැමිණි තත්ත්වයේ නුඹලා ස්වර්ගයට ඇතුළු වන්නට සිතන්නෙහු ද? දුෂ්කරතා හා දැඩි උවදුරු ඔවුන් වෙළාගත්තේය. (එය කෙතරම් ද යත්) රසුල්වරයා ද ඔහු සමඟ සිටි විශ්වාස කළවුන් ද අල්ලාහ්ගේ උපකාරය කවදා (පැමිණේවි) දැයි ප්‍රකාශ කරන තරමට ඔවුන් කම්පනයට පත් කරවනු ලැබුවෝය. දැනගනිවු! අල්ලාහ්ගේ උපකාරය ඉතා සම්පය. (යැයි නබිවරයාගේ ජරකාශයෙන් ඔවුන් සැහීමට පත් වහ.)

2.

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَا يُصِيبُ الْمُسْلِمَ مِنْ نَصَبٍ وَلَا وَصْبٍ وَلَا هَمٍّ وَلَا حُزْنٍ وَلَا
أَذَى وَلَا غَمٍّ حَتَّى الشُّوْكَةِ يُشَاكُهَا إِلَّا كَفَّرَ اللَّهُ بِهَا مِنْ خَطَايَاهُ (متفق عليه)

අබු සර්ද් අල්-කුද්රී, අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හුමා) යන අය විසින් වාර්තා කරන ලදී. යම් කිසි දුර්භාගයක් ලෙඩක් දොම්නසක් දුකක් වේදනාවක් හෝ සිත් තැවුලක් එය වේදනාව ගෙන දෙන කටුවක තරම් වුව ද මුස්ලිම්වරයෙකුට ඇති වූයේ නම් එමගින් ඔහුගේ පාපයන්

වලට අල්ලාහ් සමාව දෙන්නේමය.

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා

මුස්ලිම්)

3.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى مَا لِعِبْدِي الْمُؤْمِنِ عِنْدِي جَزَاءٌ إِذَا قَبِضْتُ صَفِيَّهُ مِنْ أَهْلِ الدُّنْيَا ثُمَّ احْتَسَبَهُ إِلَّا الْجَنَّةَ (أخرجه البخاري)

සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ දුකයාණන් ප්‍රකාශ කළ බවට අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී. උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි. විශ්වාසවන්ත මාගේ ගැත්තෙකුගේ සෙනෙහෙවන්තයෙකු මා අත්පත් කර ගත් විට ඔහුට මා අබියස ප්‍රතිඵල වශයෙන් ස්වර්ගය මිස වෙන කිසිවක් නොවන්නේය. (මූලාශ්‍රය: බුහාරි)

4.

وَعَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيُّ النَّاسِ أَشَدُّ بَلَاءً قَالَ الْأَنْبِيَاءُ ثُمَّ الْأَمْثَلُ فَالْأَمْثَلُ يُبْتَلَى الْعَبْدُ عَلَى حَسَبِ دِينِهِ فَإِنْ كَانَ فِي دِينِهِ صُلْبًا اشْتَدَّ بَلَاؤُهُ وَإِنْ كَانَ فِي دِينِهِ رِقَّةٌ ابْتُلِيَ عَلَى حَسَبِ دِينِهِ فَمَا يَبْرَحُ الْبَلَاءُ بِالْعَبْدِ حَتَّى يَتْرُكَهُ يَمْشِي عَلَى الْأَرْضِ وَمَا عَلَيْهِ مِنْ خَطِيئَةٍ

සඳද් ඉබ්නු අබ් වක්කාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී. ජනයා අතුරින් වඩාත් පරීක්ෂණ වලට මුහුණ දුන් අය කවුරුන්දැයි මම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ගෙන් විමසා සිටියෙමි. එවිට නබ්වරුය, පසුව උදාර පුද්ගලයෝය, පසුව උදාර පුද්ගලයෝය. ගැත්තෙකු තම දහමේ විශ්වාසය අනුව පරීක්ෂාවට ලක් කරනු ලැබේ. ඔහු තම දහමෙහි දැඩි ව සිටියේ නම් ඔහුගේ පරීක්ෂණ ද දැඩි ව පිහිටෙයි. ඔහු තම දහමෙ හි සැහැල්ලුවෙන් සිටිය නම් ඔහුගේ ඒ දහමෙ හි විශ්වාසය අනුව පරීක්ෂණයට ලක් කරනු ලැබේ. එම පරීක්ෂණයන් ගැත්තෙකු මිනිතලයේ ඔබමොබ ගමන් කරන තරමට ඔහුව අතහැර දමයි. ඔහු කෙරෙහි වැරදි කිසිවක් නොපවතී.

(මුලාශ්‍රය: තීර්මිදී, ඉබ්නු මාජා)

5.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَا يَزَالُ
الْبَلَاءُ بِالْمُؤْمِنِ وَالْمُؤْمِنَةِ فِي نَفْسِهِ وَوَالِدِهِ وَمَالِهِ حَتَّى يَلْقَى اللَّهَ وَمَا عَلَيْهِ خَطِيئَةٌ"
(أخرجه الترمذي)

අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී. විශ්වාස වන්තයෙකු හෝ විශ්වාස වන්තියෙකු අල්ලාහ්ව හමු වන තුරු එමෙන්ම ඔහුගේ කිසිදු පාපයක් නොපවතින තුරු තම ජීවිතයෙහි තම දරුවන් විෂයෙහි තම සම්පත් හි ඔහුට පරීක්ෂණයන් පවතී යැයි අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ ප්‍රකාශ කළහ. (මුලාශ්‍රය : තීර්මිදී)

ඉවසීමේ මහිමය

විශ්වාසවන්තයෙකු තම පරමාධිපතිගෙන් සුවය පතයි. නමුත් කිසිවිටක දුර්භාග්‍යයක් නොපතයි.

දුර්භාග්‍යයක් ඇති වූ විට ඒ කෙරෙහි ඔහු ඉවසයි. එහි යහපත තම පරමාධිපතිගෙන් අපේක්ෂා කරයි. කවරෙකු ඉවසන්නේ ද, තම ආත්මය ඉවසීම කෙරෙහි හැඩගස්වා ගන්නේ ද අල්ලාහ් ඔහුට ඉවසීමේ ශක්තිය ලබා දෙයි. ඔහුට උපකාර කරයි. ඔහුව පිළිගනියි, එමෙන්ම ඔහුව තෘප්තියට පත් කරයි.

1. උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

وَاصْبِرْ وَمَا صَبْرُكَ إِلَّا بِاللَّهِ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُ فِي ضَيْقٍ مِّمَّا يَمْكُرُونَ، إِنَّ
اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ

ඉවසා දරා ගනිවු. නුඹගේ ඉවසීම ඇත්තේ අල්ලාහ්ගෙන් පමණය. තවද නුඹ ඔවුන් කෙරෙහි දුක් නොවවු. ඔවුන් කුමන්ත්‍රණය කරමින් සිටින දෑ පිළිබඳව නුඹ පීඩනයෙහි පසු නොවවු.

කවරෙකු බිය හක්තිකයින් හා දැහැමියන් වන්නේ ද සැබැවින්ම අල්ලාහ් ඔවුන් සමඟය.

(අල්-කූර්ආන් 16:127,128)

2. උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

قُلْ يَا عِبَادِ الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا رَبَّكُمُ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَأَرْضُ
اللَّهِ وَاسِعَةٌ إِنَّمَا يُوَفَّى الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ

විශ්වාස කළ මාගේ ගැත්තනි, නුඹලාගේ පරමාධිපතිට බිය
හක්නීමත් වවු. මෙලොවෙහි යහපත කරන්නන්ට (එය)
යහපතකි. අල්ලාහ්ගේ භූමිය විශාල යැයි (නබිවරය)
පවසවු. සැබැවින්ම ඉවසිලිවන්නයින්ට ඔවුන්ගේ වේතනය
ගණනයකින් තොරව පිරිනමනු ලබන්නේමය. (අල්-
කුර්ආන් 39: 10)

3.

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ :
"مَا يَكُونُ عِنْدِي مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ أَدَّخِرَهُ عَنْكُمْ وَمَنْ يَسْتَغْفِرْ يُعْفِهِ اللَّهُ وَمَنْ
يَسْتَغِنِ يُغْنِهِ اللَّهُ وَمَنْ يَتَصَبَّرْ يُصَبِّرْهُ اللَّهُ وَمَا أُعْطِيَ أَحَدٌ عَطَاءً خَيْرًا وَأَوْسَعَ مِنْ
الصَّبْرِ" (متفق عليه)

සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු
සර්ද් අල්-කුද්රි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින්
වාර්තා කරන ලදී.

මා වෙත කිසිදු යහපතක් නොමැත. කිසිවිටක මම නුඹලා
වෙනුවෙන් එය රැස් නොකරමි. කවරෙකු නිර්මලභාවය
පතන්නේ ද අල්ලාහ් ඔහුට නිර්මලභාවය ලබා දෙන්නේය.
කවරෙකු අනවශ්‍යභාවය පතන්නේ ද අල්ලාහ්
පොහොසත් කම ලබා දෙන්නේය. කවරෙකු ඉවසීම
පතන්නේ ද අල්ලාහ් ඔහුට ඉවසීම ලබා දෙන්නේය.

කිසිවෙකුට යමක් පිරිනමනු නොලැබුවේ නම් එය යහපතකි. එය ඉවසීමෙන් අති මහත්ය.

(මුලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

4.

وَعَنْ بَنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يُوعَكُ وَعُكًا شَدِيدًا فَمَسِسْتُهُ بِيَدِي فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّكَ لَتُوعَكُ وَعُكًا شَدِيدًا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "أَجَلٌ لِي أَوْعَكَ كَمَا يُوعَكَ رَجُلَانِ مِنْكُمْ فَقُلْتُ ذَلِكَ أَنْ لَكَ أَجْرَيْنِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَجَلٌ لِي ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا مِنْ مُسْلِمٍ يُصِيبُهُ أَدَى مَرَضٍ فَمَا سِوَاهُ إِلَّا حَطَّ اللَّهُ لَهُ سَيِّئَاتِهِ كَمَا تَحْطُ الشَّجَرَةُ وَرَقَهَا" (رواه البخاري)

ඉබ්නු මස්උද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී. අල්ලාහ්ගේ දුකයාණන් රෝගා තුර වී දැඩි වේදනාවක් විදිමින් සිටිය දී මම එතුමාණන් වෙත ගියෙමි. එවිට මාගේ දැනින් මම එතුමාණන්ව ඇල්ලුවෙමි. අල්ලාහ්ගේ දුකයාණනි, සැබැවින්ම ඔබ දැඩි වේදනාවකින් පෙළෙන්නෙහිය යැයි පැවසුවෙමි.

එවිට අල්ලාහ්ගේ දුකයාණෝ ‘එසේය. නුඹලා අතුරින් මිනිසුන් දෙදෙනෙකු විදින වේදනාව මම විදිමි යැයි පැවසූහ. එවිට මම එසේ නම් ඔබට කුසල් දෙකක් හිමි වන්නේ යැයි පැවසුවෙමි. එයට අල්ලාහ්ගේ දුකයාණෝ එසේය යැයි පවසා පසුව රෝගයකින් හෝ වෙනත් යම් දෙයකින් යම් වේදනාවක් මුස්ලිම්වරයෙකුට ඇති වන්නේ

නම් ගහක කොළ හැලෙන්නාක් මෙන් තම පාපයන් එමගින් අල්ලාහ් පහ කරනු ඇතැයි පැවසූහ. (මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

අල්ලාහ් කවරෙකුට යහපත අපේක්ෂා කරන්නේ ද ඔහු තම පරමාධිපතිව සිහිපත් කිරීමට, මරණය සිහිපත් කිරීමට, පාපක්ෂමාවෙහි නියැලීමට, ඔහුගේ තරාතිරම් උසස් වීමට, ඔහුගේ පාපයන් කමා කිරීමට, ඔහුගේ කුසල් අධික කර වීමට, නොයෙකුත් දුෂ්කරතාවලට මුහුණ පෑමට සලස්වයි.

قُلْ لَنْ يُصِيبَنَا إِلَّا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَنَا هُوَ مَوْلَانَا وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ

(නබිවරය) අල්ලාහ් අපට නියම කළ දෑ හැර වෙන කිසිවක් අපට සිදුවන්නේම නැත. ඔහු අපගේ භාරකරුය. විශ්වාසවන්තයින් සියල්ල භාරකරනුයේ අල්ලාහ් කෙරෙහිමය යැයි පවසවු. (අල්-කුර්ආන් 9:51)

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ يُرِدْ اللَّهُ بِهِ خَيْرًا يُصِبْ مِنْهُ" (أخرجه البخاري)

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ් කවරෙකුට යහපත අපේක්ෂා කරන්නේ ද ඔහුව පරීක්ෂාවට පත් කරයි. (මූලාශ්‍රය: බුහාරි)

සතුටු දායක අවස්ථාවක වුව ද පීඩාදායී අවස්ථාවක වුව ද දේව විශ්වාසවන්තයෙකුගේ සියලුම කරුණු යහපත්ය. එය තම පරමාධිපතිගෙන් වූ ගෞරවයක් හා ඔහුට ලබා දෙන උපදෙසක් වශයෙනි.

1.

عَنْ صُهَيْبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "عَجَبًا لِأَمْرِ الْمُؤْمِنِ إِنَّ أَمْرَهُ كُلَّهُ خَيْرٌ وَلَيْسَ ذَلِكَ لِأَحَدٍ إِلَّا لِلْمُؤْمِنِ إِنْ أَصَابَتْهُ سَرَاءٌ شَكَرَ فَكَانَ خَيْرًا لَهُ وَإِنْ أَصَابَتْهُ ضَرَاءٌ صَبَرَ فَكَانَ خَيْرًا لَهُ" (أخرجه مسلم)

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව සුහෙයිබ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. දේව විශ්වාසවන්තයෙකුගේ කරුණු පුදුම සහගතය. සැබැවින්ම ඔහුගේ සියලුම කරුණු ඔහුට යහපත්ය. එය දේව විශ්වාසවන්තයෙකුට හැර වෙන කිසිවෙකුට නොවෙයි. ඔහුට යම් සතුටුදායක දෙයක් ඇති වූ විටක ඔහු කෘතච්ඡේදී වෙයි. එවිට එය ඔහුට යහපත් වෙයි. ඔහුට යම් පීඩාදායී දෙයක් ඇති වූ විටක ඔහු ඉවසා දරා ගනියි. එවිට එය ද ඔහුට යහපත් වෙයි. (මූලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

2.

وَعَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "مَا مِنْ عَبْدٍ تُصِيبُهُ مُصِيبَةٌ فَيَقُولُ: إِيَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاغِبُونَ. اللَّهُمَّ اجْرِنِي

فِي مُصِيبَتِي وَأَخْلَفَ لِي خَيْرًا مِنْهَا إِلَّا أَجْرَهُ اللَّهُ فِي مُصِيبَتِهِ وَأَخْلَفَ لَهُ خَيْرًا"
 (أخرجه مسلم)

අල්ලාහ්ගේ දුකයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) කළ ප්‍රකාශයකට තමන් සවන් දුන් බව උම්මු සලමා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

දේව ගැත්තෙකුට යම් කරදරයක් ඇති වී පසුව ඔහු

إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاغِبُونَ. اللَّهُمَّ أَجْرِي فِي مُصِيبَتِي وَأَخْلَفَ لِي خَيْرًا مِنْهَا

ඉන්නා ලිල්ලාහි වඉන්නා ඉලෙයිහි රාජ්ජාන්. අල්ලාහුම්ම අජුර්නී ෆි මුසිබතී, වඅක්ලිෆ් ලි කයිරන් මින්හා

තේරුම: සැබැවින්ම අපි ඔහු වෙතම යොමු වන්නන් වෙමු. යා ! අල්ලාහ්, මට අත් වී ඇති මෙම කරදරයෙහි මට කුසල් ලබා දෙනු මැනව! ඊට වඩා යහපත් දෑ මට පසුවට දෙනු මැනව.!

යැයි පවසන්නේ නම් අල්ලාහ් ඔහුට අත් වී ඇති කරදරයෙහි කුසල් ලබා දෙයි. ඊට වඩා යහපත් දෙයක් ඔහුට පසුවට ලබා දෙයි.

(මුලාශ්‍රය මුස්ලිම්)

3.

عَنْ أَنَسِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "مَا مِنَ النَّاسِ مِنْ مُسْلِمٍ يُتَوَقَّى لَهُ ثَلَاثٌ لَمْ يَبْلُغُوا الْحِنْتَ إِلَّا أَدْخَلَهُ اللَّهُ الْجَنَّةَ بِفَضْلِ رَحْمَتِهِ إِيَّاهُمْ"
 (أخرجه البخاري)

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ජනයා අතුරින් මුස්ලිම්වරයෙකු සතු වැඩිවියට පත් නොවූ (දරුවන්) තිදෙනෙකු මරණයට පත් වූයේ නම් ඔවුන් කෙරෙහි වූ අල්ලාහ්ගේ කරුණාවෙහි මහිමය හේතුවෙන් අල්ලාහ් ඔහු ව ස්වර්ගයට ඇතුළත් කරයි.

(මූලාශ්‍රය:

බුහාරි)

ආගමානුගත කළ ඉවසීමේ වර්ග

ආගමානුගත කළ ඉවසීමේ වර්ග තුනකි.

1. අල්ලාහ්ට නැමදුම් වත්පිළිවෙත් ඉටු කිරීමෙහි තිබිය යුතු ඉවසීම.
2. පාපයන්ගෙන් ඇත්වීමෙහි තිබිය යුතු ඉවසීම
3. අල්ලාහ්ගේ වේදනා සහගත ඉරණම පිළිගැනීමෙහි තිබිය යුතු ඉවසීම

අල්ලාහ්ගේ තෘප්තිය බලාපොරොත්තු වෙමින් මෙම කරුණු කෙරෙහි යමෙකු ඉවසා දරා ගත්තේ නම් ඔහු නියම ඉවසිලිවන්තයෙකු වේ. එමෙන්ම කවරෙකු ඉවසීමේ කොන්දේසි මුළුමණින්ම පිළිපදින්නේ ද ගෞරවනීය පරමාධිපතිගෙන් අති මහත් කුසල් ඔහු හිමි කර ගනු ඇත.

ඉවසන්නාට ප්‍රයෝජනවත් ඉවසීමේ කොන්දේසි

පළමුවැන්න ඉහිලාස් හෙවත් චිත්තපාරිශුද්ධ භාවය

එනම් ඔහු අල්ලාහ් වෙනුවෙන් පමණක් පිරිසිදු සිතින් අවකංච ඉවසා දරා ගත යුතුයි.

උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

وَالَّذِينَ صَبَرُوا ابْتِغَاءَ وَجْهِ رَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً وَيَدْرءُونَ بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةِ أُولَئِكَ لَهُمْ عُقْبَى الدَّارِ

තවද ඔවුහු කවරහු ද යත් තම පරමාධිපතිගේ තෘප්තිය අපේක්ෂාවෙන් ඉවසුවෝය. සලාතය ස්ථාපිත කළෝය. අප ඔවුනට පිරිනැමූ දැයිත් රහසිගතව හා ප්‍රසිද්ධියේ (යහ දැ වෙනුවෙන්) වියදම් කළෝය. ඔවුහු යහපතින් අයහපත වළක්වති. ඔවුන්මය (යහපත්) අවසන් නිවහන ලද්දන් වන්නේ. (අල්-කුර්ආන්

13:22)

දෙවැන්න තම තත්ත්වය ජනයාට පැමිණිලි නොකර තම පරමාධිපතිට පමණක් පැමිණිලි කිරීම

قَالَ إِنَّمَا أَشْكُو بَثِّي وَحُزْنِي إِلَى اللَّهِ وَأَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ

මාගේ දුක් ගැනවිල්ල හා මාගේ ශෝකය පැමිණිලි කරන්නේ අල්ලාහ් වෙතමය. නුඹලා නොදන්නා දෑ මා අල්ලාහ්ගෙන් දැන ගන්නෙමි යැයි ඔහු පැවසුවේය.

(අල්-කුර්ආන් 12:86)

තුන්වැන්න ඉවසීම පිහිටිය යුත්තේ සියල්ල සිදු වීමෙන් පසුව නොව ප්‍රශ්නයක් සිදු වූ ආරම්භක අවස්ථාවේදීය.

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "الصَّبْرُ عِنْدَ الصَّدْمَةِ الْأُولَى" (متفق عليه)

අල්ලාහ්ගේ දුකයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අනස් ඉබ්නු මාලික් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඉවසීම තිබිය යුත්තේ ගැටුමක ආරම්භක අවස්ථාවේදීය. (මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

පරීක්ෂණයන් හි ඉවසීමෙන් සිටීමේ නීතිය

විශ්වාසවන්තයෙකුට යම් දුර්භාගයක් ඇති වූ විටක ඔහු එය ඉවසා දරා ගත්තේ නම් ඒ සඳහා වූ අතිමහත් කුසල්

ඔහුට හිමි වනු ඇත. ඒ වෙනුවෙන් ඔහු අල්ලාහ්ට ප්‍රශංසා කරනු ඇත. හේතුව එය තම පරමාධිපතිගෙන් වූ උපදෙසක් බැවිනි. එය ඉවත් කිරීමට අපේක්ෂා කළේ නම් අල්ලාහ් විසින්ම එය ඉවත් වීම බලාපොරොත්තු වෙයි. එම පැමිණිල්ල ඔහු වෙතට ඉදිරිපත් කරයි. ඔහුගෙන් එය ඉවත් කර ගනු පිණිස අල්ලාහ් වෙත යටහත් පහත්ව කටයුතු කරයි. එනම් අල්ලාහ්ට ප්‍රිය මනාප පරිදි අවකංච සිතින් සැබෑ ස්වරූපයෙන් පිළිතුර ලැබීමට සමීප ස්වභාවයෙන් ප්‍රාර්ථනා කිරීමයි.

උත්තරිතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

وَأَيُّوبَ إِذْ نَادَى رَبَّهُ أَنِّي مَسَّنِيَ الضُّرُّ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ، فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَكَشَفْنَا مَا بِهِ مِنْ ضُرٍّ وَآتَيْنَاهُ أَهْلَهُ وَمِثْلَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً مِنْ عِنْدِنَا وَذَكَرَى لِلْعَالَمِينَ

තවද අය්යුබ්; ඔහු ‘ඔබ කරුණාවන්තයින් අතුරින් මහා කරුණාහරිතයාණන්ව සිටිය දී සැබැවින්ම මා වෙත පීඩාව වැලඳ ඇත්තේය යැයි කන්තලවී කළ අවස්ථාව (සිහිපත් කරවු.)

එවිට අපි ඔහුට පිළිතුරු දුනිමු. පීඩාවෙන් ඔහුට වැලඳ ඇති දෑ අපි ඉවත් කළෙමු. තවද අපි ඔහුට ඔහුගේ පවුල ද ඔවුන් සමග ඔවුන් මෙන් අය ද අපගෙන් වූ දයාලුවක් වශයෙන් ද නැමදුම් කරන්නන්ට මෙනෙහි කිරීමක් වශයෙන් ද පිරිනැමුවෙමු. (අල්-කුර්ආන් 21:82,83)

ඇඬීමට හා දුක් වීමට අනුමත වනුයේ ඇස් වලින් කඳුළු හැළී හදවත සසල වීමයි. ඒ හැර අල්ලාහ්ගේ ඉරණම

කෙරෙහි කෝප නොවිය යුතුයි. මෙය උසස් සඳාචාරයන්ගෙන් හෙබි අපගේ නබි මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ට පවා සිදු විය.

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضي الله عنه قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "وَلِدَ لِي اللَّيْلَةَ غُلَامٌ فَسَمَيْتُهُ بِاسْمِ أَبِي إِبْرَاهِيمَ ثُمَّ دَفَعَهُ إِلَيَّ أُمُّ سَيْفٍ امْرَأَةٌ قَيْنٍ يُقَالُ لَهُ أَبُو سَيْفٍ فَاَنْطَلَقَ يَأْتِيهِ وَاتَّبَعْتُهُ فَانْتَهَيْتَنَا إِلَى أَبِي سَيْفٍ وَهُوَ يَنْفُخُ بِكِبْرِهِ قَدْ امْتَلَأَ الْبَيْتُ دُخَانًا فَاسْرَعْتُ الْمَشْيَ بَيْنَ يَدَيْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ يَا أَبَا سَيْفٍ أُمْسِكْ جَاءَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَمْسَكَ فَدَعَا النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالصَّبِيِّ فَضَمَّهُ إِلَيْهِ وَقَالَ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَقُولَ فَقَالَ أَنَسٌ لَقَدْ رَأَيْتُهُ وَهُوَ يَكِيدُ بِنَفْسِهِ بَيْنَ يَدَيْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَدَمَعَتْ عَيْنَا رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ تَدْمَعُ الْعَيْنُ وَيَحْزَنُ الْقَلْبُ وَلَا نَقُولُ إِلَّا مَا يَرْضَى رَبُّنَا وَاللَّهِ يَا إِبْرَاهِيمُ إِنَّا بِكَ لَمَحْزُونُونَ" (متفق عليه)

අනස් ඉබ්නු මාලික් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) මෙසේ ප්‍රකාශ කළහ.

මා සතු දරුවෙකු රාත්‍රියෙහි උපත ලැබීය. එවිට මම ඔහුට අබු ඉබ්‍රාහිම් යැයි නම් තැබුවෙමි.

පසුව එතුමාණන් අබු සයිෆ් යන නමින් හැඳින්වෙන කයින්ගේ භාර්යාව වෙත ඔහුව භාර දුන්හ. ඔහුව රැගෙන එන්නට යන විට මම ද එතුමාණන් පසුපස ගියෙමි. අපි අබු

සයිල් වෙත පැමිණියෙමු. එවිට ඔහු මයින හමකින් පිඹිමින් සිටියේය. නිවස දුමාරයෙන් පිරී පැවතුණි. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් ඉදිරියේ සිට මම පා ගමනින් වේගයෙන් පැමිණ මෙසේ පැවසුවෙමි.

අබු සෙයිල් මෙය නතර කරන්න. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් පැමිණ ඇත්තාහ.

එවිට ඔහු එය නතර කළේය. නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් දරුවා ගෙන එන්නැයි ඉල්ලා සිටියහ. පසුව එතුමාණන් වෙත ඔහුව ළං කළේය. පසුව මෙසේ ප්‍රකාශ කළහ.

ඔහු පවසන ආකාරයෙන් මාෂා අල්ලාහ් (අල්ලාහ්ගේ අභිමතය පරිදි සිදු වන්නේය)

අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් තව දුරටත් මෙසේ ප්‍රකාශ කළේය. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් ඉදිරියේ ඔහුගේ ආත්මය තැවෙමින් පවතිනු මම දුටුවෙමි. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ගේ දැස්වලින් කදුළු හැළින. පසුව මෙසේ ප්‍රකාශ කළහ.

දැස් කදුළු සලයි. හදවත තැවෙයි. අපගේ පරමාධිපති තෘප්තියට පත්වන දෑ මිස අපි නොපවසන්නෙමු. අල්ලාහ් මත දිවුරා පවසමි. අහෝ ! ඉබ්‍රාහිම්, සැබැවින් අපි ඔබ ගැන කනස්සලු වෙමු. (මුලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

සිදු වන විපත් කෙරෙහි ඉවසා දරා ගැනීමෙන් තමන්ට ප්‍රයෝජනවත් වන කරුණු

තම දරුවන්, පවුල, ඥාතීන්, වස්තූන් අහිමි වී යාමෙන් ඇති වන දුෂ්කරතා ඉවසා දරා ගැනීමෙන් තමන්ට ප්‍රයෝජනවත් වන කරුණු පහත සඳහන් අයුරිනි.

විපත්තිය පිළිබඳව අල්ලාහ්ගේ පෙර නිමිත්ත දැන ගැනීමට හැකි වීම. සැබැවින්ම එය සිදුවන්නේමය. එයින් මග හැරීමක් නොමැත. සැබැවින්ම අල්ලාහ් ඉවසිලිවන්තයින් සමඟය. අල්ලාහ් ඉවසිලිවන්තයින්ව ප්‍රිය කරයි.

සිදු වන විපත් ඉවසීමෙන් දරා ගැනීමෙන් ලැබෙන ප්‍රතිඵල හඳුනා ගැනීම. එනම් ඒ මත ඔහු ඉවසීමෙන් සිටින්නේ නම් මහත් වූ කුසල් හිමි වන්නේය.

එම විපත්තියෙහි අල්ලාහ් වෙනුවෙන් කළ යුතු යුතුකම් දැන ගැනීම. එනම් ඉවසීම, පිළිගැනීම, ප්‍රශංසා කිරීම, කුසල් බලාපොරොත්තු වීම, නැවත හිමි වනු ඇතියි අපේක්ෂා කිරීමයි.

සැබැවින්ම අල්ලාහ් එය ඔහුට පිළිගන්වා ඇති බවත්, සැබෑ ගැත්තා තම පරමාධිපති ඔහුට පිළිගන් වන දෑ ගැන තෘප්තියට පත්වන්නා බවත් දැන ගැනීම.

සැබැවින්ම එම විපත්තිය ප්‍රයෝජනවත් ප්‍රතිකාරයක් බවත්, අල්ලාහ් එය ඔහු වෙත ක්‍රියාත්මක කර ඇති බවත් දැන ගැනීම. එබැවින් ඔහු ඉවසා දරා ගත යුතුයි. කුසල් අපේක්ෂා කළ යුතුයි.

සැබැවින්ම එම විපත්තිය තමන් විනාශ කිරීමට පැමිණි එකක් නොව එය පැමිණියේ තම ඉවසීම පරීක්ෂාවට ලක් කිරීමට බවත්, තමන් අල්ලාහ්ගේ සෙනෙහෙවන්තයින් අතුරින් කෙනෙකු බවට ලක් වීමට සුදුසු ද නැද්ද යන්න පරීක්ෂා කිරීමට බවත් දැන ගැනීම.

මෙම ප්‍රතිකාරය අවසානයේ සුවය ඇති බවත්, අල්ලාහ්ගෙන් තොරව කිසිවක් සිදු නොවන බවට ඒකීය ප්‍රතිපත්තිය විදහා පෑම දැන ගැනීම.

සතුටු දායක අවස්ථාවක හෝ පීඩාදායී අවස්ථාවක හෝ ඔහුව පාලනය කරනුයේ අල්ලාහ් බව දැන ගැනීම. සියලුම අවස්ථාවන් හි ඔහුට ගැතිකම් කිරීම තුළින් සිදු වන විපත්තියෙන් බැහැර වන්නට හැකි බව අවබෝධ කර ගැනීම.

සැබැවින්ම මෙලොව භුක්ති විදින ස්වර්ගයක් ද නොව සදාතනික නිවහනක් ද නොව එහි නොයෙකුත් පරීක්ෂණයන් සිදු වන බවත් ගැත්තෙකුට එකම ස්ථාවරයේ සිටිය නොහැකි බවත් පරලොව නිවහනය සදාතනික නිවහන බවත් දැන ගැනීම.

එය ඉවසිලිවන්නයින්ව සහනයට පත් කිරීමකි. නබි වරුන් හා දැහැමියන් මෙවන් විපත්ති වලට මුහුණ දී ඇත.

එබැවින් තමන් ද නොයෙකුත් පරීක්ෂණ වලට මුහුණ දිය යුතු බව අවධාරණය වීම.

තමන්ට ඉවසීම ලබා දෙන මෙන් අල්ලාහ්ගෙන් පිහිට පැතීම. තමන්ට සිදු වුණු විපත්තියෙන් නිදහස් කරන මෙන් ද ඒ සඳහා කුසල් ලබා දෙන මෙන් ද පැතීම.

සිදු වුණු විපත්තිය සුළුවෙන් සැලකීම. සැබැවින්ම අල්ලාහ් මීට වඩා විශාල විපත්තියක් තමන්ට සිදු කළ හැකි බවත්, තම පරමාධිපති එය සිදු කර ඇත්තේ දහමෙහි නොව මෙලොව කාර්යයන්හිය, එමෙන්ම මතු ලොවෙහි නොව මෙලොව දීය යන වග දැන ගැනීම.

සමීපයෙන්ම සහනය ලැබෙන බවත්, අවසානය යහපත් වන බවත්, තමන්ට අහිමි වූ දෑ වෙනුවට යහපත සැලසෙන බවත් තරයේ විශ්වාස කිරීම. සැබැවින්ම අල්ලාහ් යහකම් කළ අයගේ කිසිදු ප්‍රතිඵලයක් අපතේ නොයවයි.

1. උත්තරිතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَا يَسْتَخِفَّنكَ الَّذِينَ لَا يُوقِنُونَ

එබැවින් ඉවසා දරා ගනිවු. සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ පොරොන්දුව සැබෑවකි. තරයේ විශ්වාස නොකරන්නන් නුඹව සුළුවෙන් නොසිතිය යුතුයි. (අල්-කුර්ආන් 30:60)

فَالِهَكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ فَلَهُ أَسْلِمُوا وَبَشِّرِ الْمُخْبِتِينَ، الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَالصَّابِرِينَ عَلَى مَا أَصَابَهُمُ وَالْمُقِيمِي الصَّلَاةِ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ

එබැවින් නුඹලාගේ දෙවියා එකම දෙවියෙකි. එබැවින් නුඹලා ඔහුට අවනත වවු. (නබිවරය) යටහත්ව කටයුතු කරන්නන්ට ශුභාරංචි පවසවු.

ඔවුහු කවරහු ද යත් අල්ලාහ්ව මෙනෙහි කරනු ලැබූ විට ඔවුන්ගේ හදවත් තැනී ගන්නන් වෙති. තවද ඔවුන් අත්වන දෑ කෙරෙහි ඉවසා දරා ගන්නන් වෙති. තවද සලාතය ස්ථාපිත කරන්නන් ද වෙති. තවද අපි ඔවුන්ට පිරිනැමූ දැයින් වියදම් කරන්නන් ද වෙති. (අල්-කුර්ආන් 22:34,35)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ

සත්‍යය විශ්වාස කළවුන් ඉවසීමෙන් හා සලාතය තුළින් උදව් පතවු. සැබැවින්ම අල්ලාහ් ඉවසිලිවත්තයින් සමගය. (අල්-කුර්ආන් 2:153)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

විශ්වාස කළවුනි, නුඹලා (විද දරා) ඉවසා ගනිවු. එකිනෙකා අබිබවා ඉවසව්. ස්ථාවර ව සිටිවු. නුඹලා ජයග්‍රහණය ලබනු පිණිස අල්ලාහ්ට බියහක්තිමත් වවු. (අල්-කුර්ආන් 3:200)

2. මරණය හා එහි නීති රීති

මරණ මෙහෙත

මරණය යනු ගරීරයෙන් ප්‍රාණය ඉවත් වී මෙලොව ජීවිතයෙන් සමු ගැනීමයි.

අල්ලාහ් ඔහුගේ සියලු මැවීම් වලට මරණයක්, විනාශයක් නියම කර ඇත. ඉන් කිසිවෙකුට ගැලවුමක් නොමැත. ඉතිරිව පවතින්නේ අල්ලාහ් පමණය.

ඒ අනුව මිනිසා වයස්ගත වීමත් සමග මරණය ඔහුට නියම වන්නේය. ඔහු යහකම් කළ ලොවින් සමු ගෙන ඒ සඳහා කුසල් හිමි කර දෙන ලොවකට පිවිසෙයි. මතු ලොවෙහි මුල්ම නිවහන මිනී වළයි. එය ස්වර්ග උයන් අතුරින් උයනක් ලෙසින් හෝ නිරයේ අගාධ වලින් අගාධයක් ලෙසින් හෝ පවතී.

1- උත්තරීතර අල්ලාහ් ප්‍රකාශ කරයි.

قُلْ إِنَّ الْمَوْتَ الَّذِي تَفِرُونَ مِنْهُ فَإِنَّهُ مُلَاقِيكُمْ ثُمَّ تُرَدُّونَ إِلَىٰ عَالِمِ الْغَيْبِ
وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

සැබැවින්ම මරණය; නුඹලා එයින් පලා දිවිව ද සැබැවින්ම එය නුඹලාව හමුවන්නකි. පසුව ගුප්ත දෑ හා දෘෂ්‍යමාන දෑ දන්නා වෙත නැවත යොමු කරවනු ලබන්නෙහුය. එවිට නුඹලා කරමින් සිටි දෑ ඔහු නුඹලාට දන්වයි.

(අල්-කූර්ආන් 62: 8)

2- උත්තරීතර අල්ලාහ් ප්‍රකාශ කරයි.

كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ وَإِنَّمَا تُوَفَّقُونَ أُجُورَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَمَنْ زُحِرَ عَنِ النَّارِ وَأَدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ

සෑම ආත්මයක්ම මරණය විඳිති. (මළුවන් කෙරෙන්) නැගිටූ වනු ලබන දින නුඹලාගේ ප්‍රතිඵල නුඹලාට පූර්ණව දෙනු ලබන්නේමය. කවරෙකු නිරයෙන් ඇත් කරවනු ලැබ ස්වර්ගයට ඇතුළු කරවනු ලබන්නේ ද සැබැවින්ම ඔහු ජය ලැබුවේය. තවද ලෝකික ජීවිතය මායාකාරී භුක්ති විඳීමක් හැර වෙනකක් නොවේ. (අල්-කුර්ආන් 3:185)

3- උත්තරිතර අල්ලාහ් ප්‍රකාශ කරයි.

كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ، وَيَبْقَى وَجْهَ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

මේ (මිහිතලය) මත ඇති සියල්ල විනාශ වන්නේය. ගෞරවය හා කීර්තිය හිමි නුඹගේ පරමාධිපතිගේ මුහුණ සදා පවතිනු ඇත. (අල්-කුර්ආන් 55:26,27)

මිනිසාගේ තත්ත්වයන්

මිනිසා පියවරෙන් පියවර පිය නගයි. එක් තත්ත්වයක සිට තවත් තත්ත්වයකට මාරු වෙයි. වෙනස් වෙයි. එසේ ඔහුගේ වෙනස් වීම කාලයෙන් හෝ ස්ථානයෙන් හෝ ශරීරයෙන් හෝ සිතින් හෝ විය හැක.

කාලයේ වෙනස් වීම යනු මිනිසා අභය දායී තත්ත්වයේ සිට බියමුසු තත්ත්වයටත් නිරෝගී භාවයේ සිට රෝගී

භාවයටත් සාමකාමී වාතාවරණයක සිට යුදමය වාතාවරණයකටත් පොහොසත්කමේ සිට දුප්පත්කමටත් සතුටු දායක තත්ත්වයේ සිට දුක්බර අවස්ථාවටත් ජීවිතයේ සිට මරණයටත් වෙනස් වීමය.

ස්ථාන වෙනස් වීම යනු මිනිසා සෑම දිනකම නිවසක සිට තවත් නිවසකටත්, ස්ථානයක සිට තවත් ස්ථානයකටත්, මව් කුසෙහි සිට මෙලොව ජීවිතයටත් මෙලොවෙහි සිට මිනි වළ ජීවිතයටත්, මිනි වළෙහි සිට හෂ්ඊ හෙවත් නැවත නැගිට වනු ලබන ස්ථානයටත් මෙලෙස ස්වර්ගයේ හෝ නිරයේ හෝ ඔහුගේ අවසන් නිවහන වන තෙක් ස්ථාන මාරුවීම් සිදු වේ.

ගරීරයේ වෙනස් වීම් යනු මිනිසාගේ ස්වරූපය පියවරෙන් පියරව වෙනස් වෙයි. ඔහු ආරම්භයේ ශුක්‍රාණුවක් විය. පසුව ලේ කැටියක් විය. පසුව මස් කැබැල්ලක් විය. පසුව දරුවෙකු විය. පසුව තරුණයෙකු විය. පසුව මහලු විය. පසුව ඔහු මරණයට පත් වෙයි.

හදවත් වල වෙනස් වීම්, මෙය ඉතා අපූර්වජනකය. විටක එය අල්ලාහ් සමග සම්බන්ධය. විටක ලෞකික ජීවිතය සමඟ සම්බන්ධය. තවත් විටක අල්ප වස්තූන් සමඟ සම්බන්ධය. තවත් විටක නායකත්වය සමඟ සම්බන්ධය. තවත් විටක කාන්තාවන් මාලිගාවන් වැනි දෑ සමඟ සම්බන්ධය. මෙලෙස නොයෙකුත් ආශාවන් විවිධ අවස්ථා වල සම්බන්ධ වේ.

එසේ සම්බන්ධ වීම් අතුරින් අති මහත් සම්බන්ධතාව වනුයේ අල්ලාහ් සමඟ පවත් වන සම්බන්ධතාවයි. සෑම

දෙයකම තම පරමාධිපතිගේ තෘප්තිය ඵලදිය යුතුයි. තම ආත්මය, වස්තුව, ලෞකික කටයුතු යන සියල්ල අල්ලාහිට ගැනිකම් කිරීම තහවුරු වන සේ පිහිටිය යුතුයි. තම ආත්මයේ අභිමතයට වඩා අල්ලාහ්ගේ අභිමතයට ප්‍රමුඛත්වය දිය යුතුයි.

මේවා ඉතා වැදගත්ම තත්ත්වයන් හතරකි. එබැවින් මිනිසා තම හදවතට කතා කළ යුතුයි. අල්ලාහ් නොවන දෑ සමග සම්බන්ධතා පැවැත්වීමෙන් ආරක්ෂා කළ යුතුයි. එය පිවිතුරු කළ යුතුයි. අල්ලාහ්ව මෙතෙහි කිරීමෙහි ද ඔහුට අවනත වීමෙහි ද ඔහුට ගැනිකම් කිරීමෙහි ද ඔහු වෙත ජනයා කැඳවීමෙහි ද ඔහුගේ මැවීම් කෙරෙහි කාරුණික වීමෙහි ද තම හදවත නිරත කරවිය යුතුයි.

දරුණු රෝගයක් වැලඳුණු කෙනෙකු කළ යුතු දෑ

එම රෝගියා අල්ලාහ්ගේ තීන්දුව විශ්වාස කිරීම අනිවාර්යය වේ. ඔහු එම ඉරණම මත ඉවසීමෙන් කටයුතු කළ යුතුයි. තම පරමාධිපති පිළිබඳව යහ සිතුවිලි ඇති කර ගත යුතුයි. මරණය ආශා නොකළ යුතුයි. අල්ලාහ්ගෙන් පමණක් සුවය පැතිය යුතුයි. අල්ලාහ් සතු වගකීම් හා මිනිසා සතු වගකීම් ඔහු ඉටු කළ යුතුයි. ඔහුගේ අන්තිම කැමැත්ත ලියා තැබිය යුතුයි.

ඔහු ධනවත් නම් තම ධනයෙන් උරුමකම් නොපාන ඥාතීන් වෙත තුනෙන් එකක කොටසක් වසීය්‍යත් කිරීම සුන්නාහ්වකි. එය ඉතා අල්ප දෙයකි. ඉතා උතුම් දෙයකි.

එමෙන්ම අනුමත මුදලින් බෙහෙත් කිරීම ද සුන්‍යාභවක් වෙයි.

තවද රෝගියාව බැහැරැකීමත්, පාපක්ෂමාවේ නියැලෙන මෙන් ද අන්තිම කැමැත්ත ලියා තබන මෙන් ද මෙනෙහි කිරීමත්, රෝගියාට ප්‍රතිකාර ගන්නා මෙන් උපදෙස් දීමත් සුන්‍යාභවකි.

රෝගියා තමන්ට අත් වී ඇති විපත අල්ලාහට කන්තලවී කිරීම සුන්‍යාභවකි. දැනුවත් කිරීමක් වශයෙන් තම තත්ත්වය සෙසු අයට කියා පෑම වරදක් නොවෙයි. නමුත් එය කෝපයෙන් ඉදිරිපත් නොකළ යුතුයි.

උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

قُلْ لَنْ يُصِيبَنَا إِلَّا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَنَا هُوَ مَوْلَانَا وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ

(නබිවරය) අල්ලාහ් අපට නියම කළ දෑ හැර වෙන කිසිවක් අපට සිදුවන්නේම නැත. ඔහු අපගේ භාරකාරය. විශ්වාසවන්තයින් සියල්ල භාරකරනුයේ අල්ලාහ් කෙරෙහිමය යැයි පවසවු. (අල්-කුර්ආන් 9:51)

මරණාසන්න මොහොතේ සිටින්නා කිව යුතු දෑ

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّهَا سَمِعَتْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ قَبْلَ أَنْ يَمُوتَ وَهُوَ مُسْنِدٌ إِلَى صَدْرِهَا وَأَصْغَتْ إِلَيْهِ وَهُوَ يَقُولُ "اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَأَلْحِقْنِي بِالرَّفِيقِ" (متفق عليه)

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් මරණයට පත් වීමට පෙර ඇයගේ පපුවට ඇල වී ඇය ද එතුමාණන්ට සවන් දෙමින් සිටිය දී එතුමාණන් මෙසේ පවසා සිටිනු තමන්ට ඇසුණු වග ඇය මෙසේ පවසා සිටියාය.

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَأَلْحِقْنِي بِالرَّفِيقِ

යා ! අල්ලාහ්, මට සමාව දෙනු මැනව! මට කරුණා කරනු මැනව! මාගේ කරුණාවන්තයා සමග මා සෙත්දු කරනු මැනව!“ යැයි පැවසූහ. (මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

මරණය ආශා කිරීමේ නීතිය

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "لَا يَتَمَنَّيَنَّ أَحَدُكُمْ الْمَوْتَ مِنْ ضَرٍّ أَصَابَهُ فَإِنْ كَانَ لَا بُدَّ فَاعِلًا فَلْيَقُلْ اللَّهُمَّ أَحْبِبْنِي مَا كَانَتْ الْحَيَاةُ خَيْرًا لِي وَتَوَقَّفْنِي إِذَا كَانَتْ الْوَفَاةُ خَيْرًا لِي" (متفق عليه)

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ඔබ අතුරින් කිසිවෙකු තමන්ට සිදු වූ පීඩාවක් හේතුවෙන් මරණය ආශා නොකරන්න. එසේ මරණය ආශා කිරීමට අවශ්‍යතාවක් සිදු වී නම් ඔහු මෙසේ ප්‍රකාශ කළ යුතු වේ.

යා! අල්ලාහ්, මා ජීවත් වීම මට යහපතක් නම් මා ජීවත් කරවනු මැනව! මා මරණයට පත් වීම මට යහපතක් නම් මා මරණයට පත් කරනු මැනව! (මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

මරණයට සූදානම් වීමේ ක්‍රමය

මරණයට සූදානම් වීමත් එය අධික ලෙස මෙනෙහි කිරීමත් මුස්ලිම්වරයෙකු සතු වගකීමකි.

මරණයට සූදානම් වීම යනු තමන් කළ පාපයන් සඳහා පශ්චාත්තාප වී අල්ලාහ්ගෙන් සමාව අයැදීම මතු ලොව පිළිබඳ සිහිපත් කරමින් අපරාධ වලින් මිදී අල්ලාහ්ට අවනත වී තහනම් දැයින් වැළකී දැහැමි ක්‍රියාවන් හි නිරත වෙමින් කාලය ආරක්ෂා කර ගැනීම වේ.

මරණයේ පසුවන්නාට තල්කින් පැවසීමේ නීතිය

කෙනෙකු රෝගාතුර වූයේ නම් ඔහුගේ සුව දුක් විමසීමත් ඔහු මරණයට පත් වූයේ නම් එම ජනාසාවට සහභාගී වීමත් මුස්ලිම්වරයෙකුගේ වගකීමය.

යමෙකු මරණාසන්නයේ සිටින කෙනෙකුට මුණ ගැසෙන්නේ නම් ඡභාදාව ඔහුට කියා දීම සුන්නාහ්වකි. ඔහු ලා ඉලාහ ඉල්ලල්ලාහු යනුවෙන් පවසා එය ඔහුට මතක් කර දෙයි. එමෙන්ම ඔහුට ප්‍රාර්ථනා කිරීම ද සුන්නාහ්වකි. ඔහු ඉදිරියේ යහපත මිස වෙන කිසිවක් කතා නොකළ යුතුයි.

දේව විශ්වාසය නොමැත්තෙකු මරණාසන්නයේ සිටින මොහොතේ ඔහු වෙත ඉස්ලාමය ඉදිරිපත් කිරීම පිණිස එම ස්ථානයට යෑම වරදක් නොවෙයි. එම මොහොතේ ඔහු දෙස බලා ලා ඉලාහ ඉල්ලල්ලාහ් යැයි පවසන මෙන් ඉල්ලා සිටිය යුතුය.

යහපත් අවසානයක සලකුණු

යහපත් අවසානයක සලකුණු බොහෝමයක් ඇත, ඉන් වැදගත්ම සලකුණු වන්නේ

- 1- මරණ අවස්ථාවේ ෂහාදා කලීමාව තෙපලීම
- 2- නළලෙහි දහඩිය සහිතව විශ්වාසවන්තයෙකු මරණයට පත් වීම
- 3- අල්ලාහ්ගේ මාර්ගය වෙනුවෙන් මරණයට පත් වීම හෝ ෂහීද් වීම
- 4- අල්ලාහ්ගේ මාර්ගයේ සිටින විට මරණයට පත් වීම
- 5- තම ජීවිතය ධනය හෝ පවුල ආරක්ෂා කිරීමේ දී මරණයට පත් වීම
- 6- කොළරාව, බඩේ රැදාව, ජලයේ ගිලීම, ගින්නට හසුවීම, ගොඩනැගිලි කඩා වැටීම වැනි ආපදාවන් හේතුවෙන් මරණයට පත් වීම

- 7- පෙනහැල්ල ඉදිමීමෙන් හෝ ක්ෂය රෝගයෙන් මරණයට පත් වීම
- 8- දරු ප්‍රසූතිය හේතුවෙන් අධික ලෙස රුධිරය වහනය වී කාන්තාවක් මිය යෑම
- 9- අල්ලාහ්ව මෙනෙහි කිරීම, සලාතය ඉටු කිරීම, ධර්ම දේශනා පැවැත්වීම වැනි යහ කටයුත්තක නිරත වී සිටිය දී මරණයට පත් වීම

මේ සියල්ල තහවුරු කරමින් නිවැරදි හදිස් සඳහන් වී ඇත.

මරණය පිළිබඳ අවබෝධය

මරණය පිළිබඳ නිතර මතක් කර ගැනීම මුස්ලිම්වරයෙකුට අනිවාර්යය වේ. එය තම පවුලෙන් තම සෙනෙහෙ වන්තයින්ගෙන්, මෙලොව සැපසම්පත් වලින් වෙන් වීම පිළිබඳ නොවිය යුතුයි. එසේ සිතීම පටු බැල්මකි. නමුත් මරණය පිළිබඳ මතකයට පැමිණිය යුත්තේ, තමන් මෙලොව කරමින් සිටි ක්‍රියාවන්ගෙන් වෙන් වී යාම පිළිබඳවත්, හෙට දින පරලොවෙ හි නෙළා ගැනීමට යන අස්වැන්න පිළිබඳවත්ය.

ඔහු එම සිතියෙන් ඒ සඳහා සුදානම් විය යුතුයි. මතු ලොව සඳහා යහකම් කිරීමට යුහුසුලු විය යුතුයි. එමෙන්ම අල්ලාහ් එය ඉදිරිපත් කළ යුතුයි.

කලින් සඳහන් කළ පරිදි පටුවෙන් සිතීම අලාභය හා ශෝකය අධික කරයි. යම් කිසි දේශයක අල්ලාහ් තම ගැත්තෙකු ව ග්‍රහණය කිරීමට අහිමක කළේ නම් අල්ලාහ් ඔහුට එහි යම් කිසි අවශ්‍යතාවක් ඇති කරයි.

මරණ මෙහොතේ දී අල්ලාහ් පිළිබඳව යහ සිතුවිලි ඇති කර ගැනීම මුස්ලිම්වරයෙකුට අනිවාර්යය වේ. මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් මෙසේ ප්‍රකාශ කළහ.

لَا يَمُوتَنَّ أَحَدُكُمْ إِلَّا وَهُوَ يُحْسِنُ الظَّنَّ بِاللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ (أخرجه مسلم)

ගෞරවනීය කීර්තිමත් අල්ලාහ් පිළිබඳ යහ සිතුවිලි ඇති කර ගත් තත්ත්වයේ මිස නුඹලාගෙන් කිසිවෙකු මරණයට පත් නොවන්න. (මුලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

මරණය පිළිබඳ සලකුණු

කම්මුල කිදා බැසීම, නාසය ඇලවීම, මැණික් කටුව වෙන් වීම, පාද එල්ලී පැවතීම, බැල්ම ඉහළ යෑම, ශරීරය සිසිල් වීම, හුස්ම ගැනීම නතර වීම වැනි සලකුණු මගින් කෙනෙකු මරණයට පත් වී ඇති බව හඳුනා ගත හැක.

මරණයට පත් වන ස්ථානය හා වේලාව

මිනිසෙකු මරණයට පත් වන වේලාව හෝ ස්ථානය ඒකීය අල්ලාහ් හැර වෙන කිසිවෙකු නොදන්නේය. ඔහුට කිසිදු හවුල් කරුවෙකු නොමැත.

1. උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنَزِّلُ الْغَيْثَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْأَرْحَامِ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ
مَاذَا تَكْسِبُ غَدًا وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ

සැබැවින්ම පරම හෝරාව පිළිබඳව දැනුම ඇත්තේ අල්ලාහ් වෙතය. තවද ඔහු වර්ෂාව පතිත කරවන්නේය. ගර්භාෂයන් හි ඇති දෑ දන්නේය. කිසිම ආත්මාවක් එය හෙට දින උපයන්නේ කුමක් දැයි නොදන්නේය. කිසිම ආත්මාවක් කවර භූමියක මරණයට පත් වන්නේ දැයි නොදන්නේය. සැබැවින්ම අල්ලාහ් සර්ව ඥානීය. අභිඥානවන්තය. (අල්-කුර්ආන් 31:34)

2. උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

أَيُّنَمَا تَكُونُوا يُدْرِكُكُمُ الْمَوْتُ وَلَوْ كُنْتُمْ فِي بُرُوجٍ مُّسَيَّدَةٍ...

නුඹලා කොතැනක සිටිය ද මරණය නුඹලාට පැමිණෙන්නේය. නුඹලා බලවත් බලකොටුවක සිටිය ද (අල්-කුර්ආන් 4:78)

මුස්ලිම්වරයෙකු මරණයට පත් වූ විට කළ යුතු දෑ

මුස්ලිම්වරයෙකු මරණයට පත් වූ විට ඔහුගේ දෑස් වැසීම, දෑස් වසන විට පහත සඳහන් අයුරින් ප්‍රාර්ථනා කිරීම සුන්නත් වේ.

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِفُلَانٍ، وَارْفَعْ دَرَجَتَهُ فِي الْمُهْدِيِّينَ وَأَفْسَحْ لَهُ فِي قَبْرِهِ وَتَوَرَّ لَهُ فِيهِ
وَاخْلُفْهُ فِي عَقِبِهِ فِي الْعَابِرِينَ وَاغْفِرْ لَنَا وَهَلْ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ

යා! අල්ලාහ්, මෙම පුද්ගලයාට සමාව දෙනු මැනව! යහපත පිරිනමනු ලැබුවන් අතර ඔහුගේ නිලය උසස් කරනු මැනව! ඔහුගේ මිනී වළ ඔහුට විශාල කර දෙනු මැනව! ඔහුට එහි ආලෝකය ලබා දෙනු මැනව! පෙර ගියවුන් අතරට ඔහුව ද එක් කරනු මැනව! විශ්වයේ පරමාධිපතියාණනි, අපට සමාව දෙනු මැනව! එමෙන්ම ඔහුට ද සමාව දෙනු මැනව!

(මූලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

පසුව ඔහුගේ යටි රැවුල රෙදි පටියකින් බැඳ දැමිය යුතුයි. ඔහුගේ අස්ථි පුරුක් මෘදු ලෙස ලිහිල් කළ යුතුයි. පොළොවට මදක් ඉහළින් තැන්පත් කර ඔහුගේ ඇඳුම් ගලවා එක් රෙදි කැබැල්ලකින් ඔහුගේ දේහය සම්පූර්ණයෙන්ම ආවරණය කළ යුතුයි. පසුව නෑවිය යුතුයි.

ඔහුගේ ණය පියවීමටත්, ඔහුගේ අන්තිම කැමැත්ත ඉටු කිරීමටත්, ඔහුව මිනී වළ තුළ තැන්පත් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය කටයුතු කිරීමටත් යුහුසුලු විය යුතුයි. තවද ඔහු කෙරෙහි සලාතය ඉටු කර, ඔහු මරණයට පත් වූ ප්‍රදේශයේම වළ දැමිය යුතුයි. ජනාසාවේ මුහුණ

නිරාවරණය කර බැලීමත් එය සිප ගැනීමත් ඇඬීමත් වරදක් නොවෙයි.

අල්ලාහ් වෙනුවෙන් කළ යුතු ැසකාත් භාරයන් වන්දි හජ් වැනි වගකීම් මිය ගිය ඇත්තන් කෙරෙහි පැවරී තිබුණේ නම් එය ඉටු කිරීම භාරකරු වෙත අනිවාර්යය වේ. ඔහු අත හැර ගිය සම්පත් හා ණය උරුමක්කරුවන් ඉදිරියේ තැබිය යුතුයි. එය ඉටු කිරීමට වඩාත් උචිත අය වන්නේ ඔවුන්මය. විශ්වාසවන්තයකුගේ ආත්මය ඔහුගේ ණය පියවනු ලබන තුරු එම ණයෙන් එල්ලී පවතියි.

මිය ගිය අයගේ බිරියට අනිවාර්යය වන දෑ

සැමියා මිය ගිය විට මාස හතරක් හා දින දහයක් ශෝකය එල කිරීම බිරිය කෙරෙහි අනිවාර්යය වේ.

ඇයගේ දරුවෙකු හෝ කිට්ටු ඥාතීන්ගෙන් කිසිවෙකු හෝ මරණයට පත් වූයේ නම් දින තුනක් ශෝකය එල කිරීමට අනුමැතිය ඇත.

උත්තරිතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا يَتَرَبَّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا

තම භාර්යාවන් (මෙලොවෙහි) හැර දමා නුඹලා අතුරින් කවරෙකු මරණයට පත් වන්නේ ද (භාර්යාවන් වන) ඔවුන් සිව් මසක් හා දස දිනක් පොරොත්තු කාලයක් සිටිය යුතුයි... (අල්-කුර්ආන් 2: 234)

මිය ගිය ඇත්තන් කෙරෙහි මොර දී ඇඬීමේ නීතිය

මිය ගිය ඇත්තන් කෙරෙහි ඔහුගේ ඥාතීන් හෝ වෙනත් අය මොර දී හඬා වැලපීම තහනම් දෙයකි. එය ඇඬීමට වඩා අමතර කරුණකි. මොර දී හැඬීමෙන් මිය ගිය ඇත්තන් කබර් හි වේදනාවට ලක් වන්නේය. යම් කිසි විපතක් වූ විටක කම්මුලට ගසා ගැනීම ඇඳුම් ඉරා ගැනීම හිසකෙස් ගලවා ගැනීම වැනි දෑ තහනම් වන්නේය.

මිය ගිය ඇත්තන් පිළිබඳව ප්‍රචාරය කිරීමේ නීතිය

මුස්ලිම්වරයෙකුගේ මරණය ජනයාට දන්වා සිටීම සුන්නාහි වේ. එවිටය අසල්වැසියන් එම ජනාසාව බැහැ දැක ඔහු කෙරෙහි පැවරුණු සලාතය ද අල්ලාහ් වෙනුවෙන් ඉටු කර ඔහුව වළ දැමීමේ කටයුතු වලට සහභාගී විය හැක්කේ.

නමුත් අහංකාරකමින් පුරසාරම් දොඩමින් එසේත් නැත්නම් මේ හා සමාන වෙනත් අරමුණු උදෙසා එසේ දන්වා සිටීම තහනම් වේ.

යම් විපතක් ඇති වූ කෙනෙකු කිව යුතු හා කළ යුතු දෑ

තම ඥාතියෙකුගේ හෝ වෙනත් කෙනෙකුගේ මරණය හේතුවෙන් තමන්ට යම් අසහනයක් ඇති වූ විටක එය ඉවසා දරා ගැනීම ඔහු කෙරෙහි අනිවාර්යය වේ. එමෙන්ම ඉරණම පිළිගැනීමත් කුසල් බලාපොරොත්තු වීමත් නැවත එය ඉල්ලා සිටීමත් සුන්නාහි වේ.

ඉවසීම යනු ආත්මය තැවීමෙන් දිව පැමිණිලි කිරීමෙන් පාලනය කිරීම හා කම්මුලට ගැසීම, ඇඳුම් ඉරා ගැනීම වැනි තහනම් කළ දැයින් තම ශරීර අවයවන් පාලනය කර ගැනීමය.

1 - وَعَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "مَا مِنْ عَبْدٍ تُصِيبُهُ مُصِيبَةٌ فَيَقُولُ: إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ. اللَّهُمَّ اجْرِنِي فِي مُصِيبَتِي وَأَخْلِفْ لِي خَيْرًا مِنْهَا إِلَّا أَجْرَهُ اللَّهُ فِي مُصِيبَتِهِ وَأَخْلَفَ لَهُ خَيْرًا" (أخرجه مسلم)

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) කළ ප්‍රකාශයකට තමන් සවන් දුන් බව උම්මු සලමා (රළියල්ලාහු අන්හා) කුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

දේව ගැත්තෙකුට යම් කරදරයක් ඇති වී, පසුව ඔහු

إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ. اللَّهُمَّ اجْرِنِي فِي مُصِيبَتِي وَأَخْلِفْ لِي خَيْرًا مِنْهَا

ඉන්නා ලීල්ලාහි වඳන්නා ඉලෙයිහි රාජීඌන්. අල්ලාහුම්ම අපුර්නී ි ි මුසිබතී, වඅක්ලිෆ් ලී කයිරන් මින්හා

තේරුම: සැබැවින්ම අපි ඔහු වෙතම යොමු වන්නන් වෙමු. යා! අල්ලාහ්, මට අත් වී ඇති මෙම කරදරයෙහි මට කුසල් ලබා දෙනු මැනව! ඊට වඩා යහපත් දෑ මට පසුවට දෙනු මැනව!

යැයි පවසන්නේ නම් අල්ලාහ් ඔහුට අත් වී ඇති කරදරයෙහි කුසල් ලබා දෙයි. ඊට වඩා යහපත් දෙයක් ඔහුට පසුවට ලබා දෙයි. (මූලාශ්‍රය මුස්ලිම්)

2-

عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "مَا مِنْ النَّاسِ مِنْ مُسْلِمٍ يُتَوَقَّى لَهُ ثَلَاثٌ لَمْ يَبْلُغُوا الْحِنْتَ إِلَّا أَدْخَلَهُ اللَّهُ الْجَنَّةَ بِفَضْلِ رَحْمَتِهِ إِيَّاهُمْ"
(أُخْرِجَهُ الْبُخَارِيُّ)

නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී. ජනයා අතුරින් මුස්ලිම්වරයෙකු සතු වැඩිවියට පත් නොවූ (දරුවන්) තිදෙනෙකු මරණයට පත් වූයේ නම් ඔවුන් කෙරෙහි වූ අල්ලාහ්ගේ කරුණාවෙහි මනිමය හේතුවෙන් අල්ලාහ් ඔහුව ස්වර්ගයට ඇතුළත් කරයි. (මූලාශ්‍රය: බුහාරි)

මෘත දේහය පශ්චාත් මරණ පරීක්ෂණය කිරීමේ නීතිය

මුස්ලිම්වරයෙකුගේ මෘත දේහය සම්බන්ධයෙන් මිනි මැරුමක වෝදනාවක් ඇතොත් එය තහවුරු කර ගැනීම පිණිසත් රෝගයක් වැලඳී ඇතොත් වැලඳුණු රෝගය පිළිබඳ තහවුරු කර ගැනීම පිණිසත් එය ගව පරීක්ෂණයට භාජනය කළ හැක.

ඉගෙන ගැනීම, ඉගැන්වීම වැනි හේතූන් මත එසේ ගව පරීක්ෂණයට ලක් කරනු ලැබේ නම් එය සුදුසු කාර්යයක්

නොවෙයි. දේව විශ්වාසියෙකු ජීවතුන් අතර සිටිය ද මිය ගිය ද ඔහුගේ ශරීරය ගෞරවනීයයි. එබැවින් ඒ සඳහා වෙනත් විකල්ප භාවිත කළ යුතුයි.

3- ජනා^Zසාවක් නෑවීම

- 1- ජනා^Zසාවක් නෑවිය යුත්තේ සුන්නාහ් ක්‍රමය මැනවින් දන්නා අයයි. එමගින් ඔහු අල්ලාහ්ගේ තෘප්තිය අපේක්ෂා කරන්නේ නම් ඔහුට අතිමහත් කුසල් හිමි වේ. තවද ඔහු එහි දකින පිළිකල් සහගත දෑ කතා නොකර වසන් කළ යුතුයි.
- 2- පිරිමි ජනා^Zසාවක් නෑවීමට ඉතා සුදුස්සා වනුයේ ඒ සඳහා වසියයත් හෙවත් අන්තිම කැමැත්ත ප්‍රකාශ කරනු ලැබූ පුද්ගලයාය. පසුව ජනා^Zසාවෙහි පියාය. පසුව ඔහුගේ සීයාය පසුව සමීප ඥාතීන්ය. පසුව ඔහුට හිතවත් අයයි.

කාන්තා ජනා^Zසාවක් නෑවීමට ඉතා සුදුස්සිය වනුයේ ඒ සඳහා අන්තිම කැමැත්ත ප්‍රකාශ කරනු ලැබූ තැනැත්තියයි. පසුව ඇයගේ මවය. පසුව ඇයගේ ආච්චිය. පසුව සමීප ඥාතීන්ය. පසුව මේ පිළිවෙළට පැමිණෙන තැනැත්තියන්ය. ස්වාමි පුරුෂයා හා බිරිය යන දෙදෙනා ඔවුන් එකිනෙකා අනෙකාව නෑවීමට අනුමැතිය ඇත. පිරිමියෙකු වුව ද කාන්තාවක් වුව ද මුළු මෘත දේහයම ආවරණය වන සේ එක් වරක් නෑවීම ප්‍රමාණවත්ය.

3- වයස අවුරුදු හතකට අඩු කාන්තා හෝ පිරිමි ජනාසාවක් වූයේ නම් එය කාන්තාවක් විසින් හෝ පිරිමියෙකු විසින් හෝ නැවීමට අනුමැතිය ඇත.

4- ජනා^Zසාව නැවීමට සහභාගී විය යුත්තේ නාවන්නා හා නැවීම සඳහා ඔහුට උදව් කරන අය පමණි. කිසිදු අවශ්‍යතාවයකින් තොරව වෙනත් අය ඒ සඳහා සහභාගී වීම පිළිකුල් සහගතය.

ගින්නෙන් පිලිස්සුණු හෝ එවැනි ජනාසාවක් නැවීමේ නීතිය

1- මුස්ලිම්වරුන් හා මුස්ලිම් නොවන්නන් එක් රැස් ව සිටි විටක, ගින්නකින් දැවී ඔවුන් මරණයට පත් වූයේ නම් හෝ ඔවුන්ව වෙන් කර හඳුනා ගත නොහැකි තත්ත්වයක් උදා වූයේ නම් හෝ ඔවුන් සියලු දෙනා නාවනු ලැබේ, කඟන් කරනු ලැබේ, ඔවුන් වෙත සලාතය ඉටු කරනු ලැබේ. එමෙන්ම ඔවුන් අතුරින් මුස්ලිම්වරුන් සිටින්නේය යන චේතනාවෙන් වළ දමනු ලැබේ.

2- පිලිස්සීම හේතුවෙන් හෝ ඉරි කැබලි වලට වෙන්වීම හේතුවෙන් ජනා^Zසාවක් නැවීමට අපහසු නම් හෝ ජලය නොමැති වූයේ නම් හෝ ස්නානය නොකර කඟන් කරනු ලැබේ. වූළ ගැනීමක් හෝ තයම්මුම්

කිරීමක් හෝ එවිට අවශ්‍ය නොවෙයි. පසුව ඔහු වෙත සලාතය ඉටු කරනු ලැබේ.

ජනා²සාවක් සම්පූර්ණයෙන් නොලැබී එහි අතක් කකුලක් වැනි කොටසක් පමණක් ලැබුණේ නම් ඒ වෙත සලාතය ඉටු කිරීම ආගමානු ගත කර ඇත. නමුත් මුස්ලිම්වරයෙකු ජීවතුන් අතර සිටිය දී යම් කිසි හේතුවක් මත ඔහුගේ ශරීරයේ කොටසක් වෙන් කළේ නම් එය නැවීමට හෝ ඒ වෙත සලාතය ඉටු කිරීමට හෝ අවශ්‍ය නැත. එය රෙදි කඩකින් ඔතා කබ්ර් ස්ථානයෙහි වළ දැමිය යුතුයි.

3- අන්‍ය කාන්තාවන් අතර පිරිමියෙකු මරණයට පත් වූයේ නම් හෝ අන්‍ය පිරිමින් අතර කාන්තාවන් මරණයට පත් වූයේ නම් හෝ ජනාසාවක් නැවීමට බාධාවක් ඇති වූයේ නම් හෝ කෆන් කරනු ලැබ, සලාතයට ඉටු කර, නැවීමකින් තොරව වළ දමනු ලැබේ.

4- අල්ලාහ්ගේ මාර්ගයේ යුද පිටියේ ජීවිතය පුද කළ ඡහිද් වරයෙකු නාවනු නොලැබේ. ඒ හැර ඡහිද් තත්ත්වයට පත් වන සෙසු අය නාවනු ලැබේ.

කලලයක් නැවීමේ නීතිය

මව් කුසින් කලලයක් වැටුණේ නම් එයට ස්ථාවරයන් දෙකක් ඇත.

පළමුවැන්න: එය ජීවීව හෝ අජීවීව මව් කුසින් බැහැර වීමයි. එය මිනිස් ස්වරූපයකින් යුත් නම් නාවා කඟන් කර සලාතය ද ඉටු කර වළ දමනු ලැබේ. ඒ හේතුවෙන් මව ද රුධිර වහනයට ලක් වන්නීය.

දෙවැන්න. මිනිස් ස්වරූපයක් යැයි කිව නොහැකි අයුරින් බැහැර වීමයි. එය කවර ස්ථානයක හෝ වළ දැමිය හැක. නාවනු නොලැබේ. කඟන් කරනු නොලැබේ. ඒ වෙත සලාතය ද ඉටු කරනු නොලැබේ. එමගින් මව රුධිර වහනයට ද ලක් නොවන්නීය. ඇය ඒ හේතුවෙන් රුධිරය දුටුහොත් වරක් ස්නානය කර ගන්නීය.

දේව ප්‍රතික්ෂේපකයෙකු ව නැවීමේ නීතිය

මුස්ලිම්වරයෙකු දේව ප්‍රතික්ෂේපකයෙකු ව නැවීම හෝ ඔහුව කඟන් කිරීම හෝ ඔහු වෙත සලාතය ඉටු කිරීම හෝ ජනාසා කටයුතු ඉටු කිරීම හෝ වළ දැමීම හෝ සුදුසු නොවෙයි. නමුත් ඔහුව පස් යට තැන්පත් කිරීමට ඔහුගේ ඥාතීන් කිසිවෙකු නොවෙත් නම් ඔහු විසින් එම කටයුත්ත කළ යුතු වේ.

දේව ආදේශක ඥාතියෙකු වෙනුවෙන් මුස්ලිම්වරු ඔහුගේ ජනාසා කටයුතු ඉටු කිරීම ආගමානු ගත කර නොමැත.

ජනාසාවක් නැවීමේ දී සුන්නාහ් ක්‍රමය

කෙනෙකු ජනාසාවක් නැවීමට අපේක්ෂා කළ විට එය ඇඳක් මත තබා එහි රහසභ ආවරණය කර පසුව ඔහු ඇඳ සිටින ඇඳුම ගැලවිය යුතුයි. පසුව වාඩි කරවන තරමට හිස

ඔසවා උදරය මාදු ලෙස තෙරපිය යුතුයි. ජලය අධික ලෙස වක් කළ යුතුයි. පසුව රෙදි කඩක් හෝ අත් ආවරණයක් පැලඳ ජනාසාව පිරිසිදු කළ යුතුයි.

පසුව නැවීම සඳහා අධිෂ්ඨාන කරයි. වෙනත් රෙදි කඩක් අතට දැමූ පසුව සලාතය සඳහා වුළු ගන්නාක් මෙන් වුළු ධෝවනය කරවයි. ඔහුගේ කටට හෝ නාසයට ජලය යැවීමෙන් වැළකිය යුතුයි. නමුත් තෙත් වූ ඇඟිලි කට හා නාසයට ඇතුළු කර පිරිසිදු කළ හැක.

පසුව ජලය සමඟ සිද්ද් හෝ සබන් යොදා පිරිසිදු කරයි. ඔහුගේ හිස හා යටි රැවුලෙන් ආරම්භ කරයි. පසුව ඔහුගේ ගෙල සිට පාදය දක්වා දකුණු පැත්ත සෝදයි. ඒ අයුරින්ම වම් පැත්තත් සෝදයි.

පසුව වම් පැත්තට පෙරළා දකුණු පිටුපස පැත්ත සෝදයි. පසුව දකුණු පැත්තට පෙරළා වම් පිටුපස පැත්ත ඒ අයුරින්ම සෝදයි.

පෙර කී පරිදි දෙවාරයක් තුන්වාරයක් සෝදයි. පිරිසිදු නොවුනු බව හැඟුණේ නම් ඔත්තේ වාරයකින් අවසන් වන තෙක් තවදුරටත් නාවයි. අවසන් වාරයෙහි ජලය සමඟ කපුරු හෝ සුවඳ විලවුන් තබයි.

උඩු රැවුල දිග්ව පවතී නම් හෝ නියපොතු දිග්ව පවතී නම් එය කපා ඉවත් කරයි. පසුව රෙදි කඩකින් පිස දමයි.

කාන්තාවක් නම් ඇයගේ හිසකෙස් කොටස් තුනකට ගොතා පසු පසින් තබයි.

ස්ථානය කිරීමෙන් පසුව යමක් පිට වූයේ නම් එම ස්ථානය පමණක් සෝදා වුළු ගන්වයි. එම ස්ථානය පුළුන් වලින් ආවරණය කරයි.

4- ජනා^Zසාවක් කඟන් කිරීම

කඟන් කිරීම යනු මයියනය නැවීමෙන් පසු රෙදි කඩකින් එම ශරීරය ආවරණය කිරීමයි.

කඟක් කිරීම ඔහුගේම ධනයෙන් සිදු විය යුත්තකි. එසේ ඔහුට ධනය නොමැති නම් එහි වගකීම ඔහු කවර අය යටතේ යැපුණේ ද ඔවුන් මත පැටවෙයි. සම්පූර්ණ දේහය ආවරණය වන සේ රෙදි කඩකින් වැසීම අනිවාර්යය. සුන්නාහ්ව වනුයේ එය රෙදි කඩ තුනකින් එතීමය.

ජනා^Zසාවක් කඟන් කිරීමේ ක්‍රමය

පිරිමි ජනා^Zසාවක් සුදු රෙදි කඩ තුනකින් එතීම සුන්නාහ්වකි. එය සාම්බානි දුමෙන් තෙවතාවක් දුම් අල්වා

පසුව එකිනෙක මත එළඹුණු ලබයි. ඒවා අතර සුවඳ විලවුන් මිශ්‍ර කරයි.

පසුව ජනා⁷සාව ඒ මත තබා ඉකිළි අතර පුළුන් තබයි. ජනාසාවෙහි අවුරනය වැසෙන සේ කුඩා සරමක් වැනි රෙදි කඩකින් ඔතනු ලබයි. ඒ සමගම ගරීරයේ සෙසු පෙදෙස් වලට ද සුවඳ විලවුන් ගල්වයි.

පසුව ඉහළින් ඇති රෙදි කඩ වම් පැත්තෙන් දකුණු පැත්තට ඇඳ ඔතයි. පසුව දකුණු පැත්තෙන් වම් පැත්තට ඇඳ ඔතයි. පසුව දෙවන හා තෙවන රෙදි කඩත් එලෙසම අනුගමනය කෙරේ.

ඉතිරි ව ඇති කොටස ජනා⁷සාවෙහි හිස පැත්තෙහි හෝ එය අධිකව ඇත්නම් හිස හා පාද යන දෙපැත්තෙහි තබයි.

පසුව එම එනීම් නොගැලවෙන පරිදි රෙදි පටි ගෙන අතරින් පතර ගැට ගසයි. එය මිනී වළෙහි ගලවා දමනු ලැබේ.

ඉහත සඳහන් කරුණු වල දී කාත්තා දේහය ද පිරිමි දේහය මෙන්මය. දරුවෙකු නම් එක් රෙදි කඩකින් කඟන් කිරීම ප්‍රමාණවත්ය. නමුත් සුන්තාභව වනුයේ රෙදි කඩ තුනකින් එනීමය.

මාස හතරක් ගත වූ මැරුණු කලලයක් නම් එය නාවා කඟන් කර ඒ වෙත සලාතය ඉටු කර මුස්ලිම් කබර් ස්ථානයක වළ දමනු ලැබේ.

කතන් කළ පසු ජනා⁷සාවකින් යම් කිලිටක් බැහැර වූයේ නම් නැවත නැවීමක් හෝ වුළු කිරීමක් හෝ අවශ්‍ය නොවේ. හේතුව එය අසිරු දුෂ්කර කාර්යයක් වන බැවිනි.

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كُنَّ فِي ثَلَاثَةِ أَنْوَابٍ بَيِضٍ سَحُولِيَّةٍ لَيْسَ فِيهَا قَمِيصٌ وَلَا عِمَامَةٌ (متفق عليه)

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී. යමන් දේශයේ සුහුලියයා නම් ප්‍රදේශයේ (නිෂ්පාදිත) සුදු පැහැති කපු රෙදි කඩ තුනකින් අල්ලාහ්ගේ දුතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) කතන් කරනු ලැබූහ. ඒවා අතර කම්සයක් හෝ ජටාවක් හෝ නොවීය.

(මූලාශ්‍රය:

බුහාරි හා මුස්ලිම්)

ෂහීද්වරයෙකුට කතන් කිරීමේ ක්‍රමය

අල්ලාහ්ගේ මාර්ගයේ යුද වැදී දිවි පිදු ෂහීද් වරයා තමන් ෂහීද් තත්ත්වයේ කවර ඇඳුමකින් සැරසී සිටියේ ද ඒ ඇඳුමින්ම වළ දමනු ලබයි. නාවනු නොලැබේ. පහසුකමක් ඇත්නම් ඔහුට ආවරණය කරනු පිණිස ඇඳ සිටින ඇඳුමට ඉහළින් රෙදි කඩකින් හෝ ඊට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයකින් හෝ කතන් කිරීම සතුටු දායකය.

ඉහ්රාම් ඇඳගත් කෙනෙකුට කතන් කිරීමේ ක්‍රමය

හජ් වෙනුවෙන් හෝ උම්රා වෙනුවෙන් හෝ ඒ දෙකම වෙනුවෙන් ඉහ්රාම් ඇඳ ගත් පුද්ගලයෙකු මරණයට පත්

වූයේ නම් ජලය ද සබන් හෝ සිද්දර් කොළ භාවිත කරමින් නාවනු ලැබේ. එහි දී සුවද විලවුන් නොගල්වයි. මසා නිම කළ ඇඳුම් නොඅන්දවයි. පිරිමියෙකු නම් හිස ආවරණය නොකරයි. හේතුව ඔහු විනිශ්චය දිනයේ එම තත්ත්වයේම තල්බියා පවසන්නෙකු ලෙස නැගිටුවනු ලබන බැවිනි. ඔහු වෙනුවෙන් හජ් හි ඉතිරි පිළිවෙත් ඉටු කරනු නොලැබේ. ඔහු ඇඳ සිටින එම රෙදි කඩ දෙකෙන් කඟන් කරනු ලැබේ.

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَجُلًا وَقَصَهُ بَعِيرُهُ وَنَحْنُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ مُحْرِمٌ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "اغْسِلُوهُ بِمَاءٍ وَسِدْرٍ وَكَفَّنُوهُ فِي تَوْبَيْنٍ وَلَا تُمَسُّوهُ طَبِيبًا وَلَا تُخَمَّرُوا رَأْسَهُ فَإِنَّ اللَّهَ يَبْعَثُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَلِيًّا" (متفق عليه)

ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී. අප නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් සමග සිටිය දී ඉහ්රාම් ඇඳ සිටි මිනිසෙකු ව ඔහුගේ ඔටුවා (ඔහුව පාගා) ඔහුගේ ගෙල කඩා දැමීය. එවිට නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ මෙසේ ප්‍රකාශ කළහ.

ජලය හා සිද්දර් කොළ භාවිත කරමින් ඔහුව නාවන්න. රෙදි කඩ දෙකකින් ඔහු ව කඟන් කරන්න. ඔහුට සුවද විලවුන් නොගල්වන්න. ඔහුගේ හිස ආවරණය නොකරන්න. හේතුව සැබැවින්ම අල්ලාහ් මළවුන් කෙරෙන් නැගිට වනු ලබන දිනයේ තල්බියා පවසන්නෙකු ලෙස ඔහුව නැගිට

වනු ඇත.
බ්‍රහාරි හා මුස්ලිම්)

(මූලාශ්‍රය:

5- ජනා^Zසාව කෙරෙහි සලාතය ඉටු කිරීමේ ක්‍රමය

ජනා^Zසාවකට සහභාගී වීම පිළිබඳ අවබෝධය.

ජනා^Zසාවකට සහභාගී වීමෙන් හා එහි කටයුතු ඉටු කිරීමෙන් කුසල් රැසක් හිමි කර ගත හැකි වෙයි. ඉන් වැදගත් කරුණු කිහිපයක් දෙස බලමු.

ජනා^Zසා සලාතය ඉටු කිරීමෙන් ද ඔහු වෙනුවෙන් මැදිහත් වී එහි කටයුතු ඉටු කිරීමෙන් ද ඔහුට ප්‍රාර්ථනා කිරීමෙන් ද ජනාසාවෙහි වගකීම් ඉටු කිරීම. ජනා^Zසාවේ පවුලේ ඥාතීන්ගේ වගකීම ඉටු කිරීම. ඔවුන්ට අත් වූ විපත පිළිබඳව සැනසීම ද යහපත කෙරෙහි හා හක්කිය කෙරෙහි එකිනෙකා උදව් කර ගැනීම. පොදුවේ ජනසා කටයුතු ඉටු කිරීමෙන් මහත් වූ කුසල් හිමි කර ගැනීම. ජන^Zසාවක් දැකීමෙන් මිනී වළ හා එහි සෙසු දෑ දැකීමෙන් අප ජීවිතයට පාඩමක් හා උපදෙසක් ද ලැබීම.

උත්තරිත අල්ලාහ් මෙසේ පවසයි.

وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ

යහපත කෙරෙහි ද බිය හක්තිය කෙරෙහි ද නුඹලා එකිනෙකා උදව් කර ගනු. පාපය කෙරෙහි ද සීමාව ඉක්මවීම කෙරෙහි ද එකිනෙකාට උදව් නොකරනු. තවද අල්ලාහ්ට බිය හක්තීමත් වනු. සැබැවින්ම අල්ලාහ් දඬුවම් ලබා දීමෙහි දැඩිය. (අල්-කුර්ආන් 5:2)

ජන^Zසා සලාතයේ නීතිය.

ජන^Zසා සලාතය ආරම්භ කිරීමේදී කිහිපයක් හෙවත් පිරිසක් විසින් පමණක් ඉටු කිරීම ප්‍රමාණවත් වන අනිවාර්යය කරුණකි. සලාතය ඉටු කරන්නන්ගේ කුසල් අධික කරවීමකි. ජන^Zසා වෙනුවෙන් මැදිහත් වී ප්‍රාර්ථනා කිරීමකි.

අධික පිරිසක් සලාතය සඳහා සහභාගී වීම සතුටු දායකය. සලාතය ඉටු කරන්නන් වැඩි වන හක්තිය වැඩි වන සෑම විටකම එය වඩාත් උතුම් භාවයට පත්වෙයි.

عَنْ بِنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ "مَا مِنْ رَجُلٍ مُسْلِمٍ يَمُوتُ عَلَى جَنَازَتِهِ أَرْبَعُونَ رَجُلًا لَا يُشْرِكُونَ بِاللَّهِ شَيْئًا إِلَّا شَفَعَهُمُ اللَّهُ فِيهِ" (أخرجه مسلم)

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) කළ ප්‍රකාශයකට තමන් සවන් දුන් බව ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවර මුස්ලිම් මිනිසෙකු මරණයට පත් වී ඔහුගේ ජන^Zසාව වෙනුවෙන් අල්ලාහ්ට කිසිවක් ආදේශ

නොතබන මිනිසුන් හතළිස් දෙනෙකු සලාතය ඉටු කරන්නේ නම් ඔහු සම්බන්ධයෙන් මැදිහත් වීමට අල්ලාහ් ඔවුන්ව සලස්වන්නේය. (මූලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

ජනාසා සලාතය ඉටු කරන ක්‍රමය

- 1- ජනා^Zසා සලාතය ඉටු කිරීමට අපේක්ෂා කළ අය වුව ගෙන කිබ්ලාවට මුහුණ ලා ජනා^Zසාව ඔහු හා කිබ්ලා අතර තැන්පත් කරයි. එහි දී ජනා^Zසාවෙහි හිස පෙදෙස ඔහුගේ දකුණ හෝ වම් පැත්තෙහි තබයි.
- 2- සුන්නාහ්ව වනුයේ ඉමාම් පිරිමි ජනා^Zසාවක හිස අසල සිට ගැනීමත් කාන්තා ජනාසාවක මැද කොටසෙහි සිට ගැනීමත්ය.

එහි දී සිව් වරක් තක්බීර් පවසනු ලැබේ. ඇතැම් විට වාර පහක් හෝ හයක් හෝ හතක් හෝ නවයක් තක්බීර් පවසනු ලැබේ. විශේෂයෙන්ම එය විඳිවත් වැදගත් දැහැමි හක්තිමත් පුද්ගලයින් උදෙසා හා ඉස්ලාමයේ සැබෑ ආදර්ශමත් පුද්ගලයින් උදෙසා ඉටු කරනු ලැබේ.

සුන්නාහ්ව ජීවමාන කිරීම පිණිස ඉහත සඳහන් පරිදි වරක් එක් අයුරින් ද තවත් වරක් තවත් අයුරින් ද ඉටු කරයි. තක්බීර් හතරක් මත සුපුරුදු භාවය පවත්වා ගන්න.

3- දෙඅත් උරහිසට සමාන්තරව පිහිටන සේ හෝ තම දෙකන් කෙළවර දක්වා දැන් පිහිටන සේ හෝ ඔසවමින් පළමු වන තක්බිරය පවසයි. පසුව පසුව මත වම් අත තබා ඒ මත දකුණත තබා ගනී. එහි දී ආරම්භ ප්‍රාර්ථනාවක් (වජ්ජන්තු) පවසනු නොලැබේ.

පසුව අඋදු බිස්මි පවසා සුරතුවේ ආතිභාව නිහඩව සිතින් පාරායනා කරයි. ඇතැම් විට ඒ සමග තවත් සුරාවක් පාරායනය කරයි.

4- පසුව දෙවැනි තක්බිරය පවසයි. එහි දී

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ
 إِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ
 إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ

අල්ලාහුම්ම සල්ලි අලා මුහම්මදින් වඅලා ආලි මුහම්මදින් කමා සල්ලෙයිත අලා ඉබ්‍රාහීම්ම වඅලා ආලි ඉබ්‍රාහීම්ම ඉන්තක හමීදුම් මජීද්. අල්ලාහුම්ම බාරික් අලා මුහම්මදින් වඅලා ආලි මුහම්මදින් කමා බාරක්ත අලා ඉබ්‍රාහීම්ම වඅලා ආලි ඉබ්‍රාහීම්ම ඉන්තක හමීදුම් මජීද් යැයි සලවාත් පවසයි.

තේරුම: යා! අල්ලාහ්, ඉබ්‍රාහීම්(අලෙයිහිස් සලාම්) තුමාට හා ඉබ්‍රාහීම්(අලෙයිහිස් සලාම්) තුමාගේ පවුලේ අයට ඔබ ආශීර්වාද කළාක් මෙන්ම මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාට හා මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි

වසල්ලම්) තුමාගේ පවුලේ අයට ආශීර්වාද කරන්නවා!
සැබැවින්ම ඔබ ප්‍රශංසාලාභීය. කීර්තිමත් ය.

තවද යා! අල්ලාහ්, ඉබ්‍රාහිම්(අලෙයිහිස් සලාම්) තුමාට හා
ඉබ්‍රාහිම්(අලෙයිහිස් සලාම්) තුමාගේ පවුලේ අයට ඔබ
අභිවාද්ධිය ඇති කළාක් මෙන්ම මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු
අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාට හා මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු
අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාගේ පවුලේ අයට අභිවාද්ධිය ඇති
කරන්නවා! සැබැවින්ම ඔබ ප්‍රශංසාලාභීය. කීර්තිමත් ය.

5- පසුව තුන් වැනි තක්බීරය පවසයි. එහි දී හදිස් හි
සඳහන් ප්‍රාර්ථාවන්හි නිරත වෙයි. ඉන් සමහරක්
මෙසේය.

1 - اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ وَارْحَمْهُ وَعَافِهِ وَاعْفُ عَنْهُ وَأَكْرِمْ نُزُلَهُ وَوَسِّعْ مُدْخَلَهُ
وَاعْسِلْهُ بِالْمَاءِ وَالطَّلْحِ وَالْبَرَدِ وَتَقِّهِ مِنَ الْخَطَايَا كَمَا تَقِيَتِ النَّوْبَ
الْأَبْيَضَ مِنَ الدَّنَسِ وَأَبْدِلْهُ دَارًا خَيْرًا مِنْ دَارِهِ وَأَهْلًا خَيْرًا مِنْ أَهْلِهِ
وَزَوْجًا خَيْرًا مِنْ زَوْجِهِ وَأَدْخِلْهُ الْجَنَّةَ وَأَعِدْهُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ (أَوْ مِنْ
عَذَابِ النَّارِ)

අල්ලාහුමගේ ෆිර් ලහු වර්හම්හු වආහිහි වෛලු අන්හු
වඅකරිම් නුසුලහු වවස්සි: මුද්කලහු වග්සිල්හු බිල් මාඉ
වස්සල්සි වල්බරද් වනක්කිහ් මිනල් කතායා කමා
නක්කයිතස් සවිබල් අබියල මිනද් දනස් වඅබිදිල්හු දාරන්
කයිරන් මින් දාරිහි වඅහ්ලන් කයිරන් මින් අහ්ලිහි

වසව්ජන් කයිරන් මින් සව්ජිනි වඳ්භිල්හුල් ජන්නත වඳ්ඳ්හු මින් අදාබිල් කබිරි (අව් මින් අදාබින් නාරි)

තේරුම: යා! අල්ලාහ්, ඔහුට සමාව දෙනු මැනව! ඔහුට කරණා කරනු මැනව! ඔහුට සැනසුම දෙනු මැනව ඔහුව පිළි ගනු මැනව! ඔහුගේ පැමිණීම ගෞරවය කරනු මැනව! ඔහු පිවිසෙන ස්ථානය විශාල කරනු මැනව! ඔහුව ජලයෙන් පිනි කැටයෙන් හා සීත ජලයෙන් සෝදනු මැනව! සුදු රෙද්දක කිලිටි පිරිසිදු කරන්නාක් මෙන් ඔහුගේ වැරදි ද පිරිසිදු කරනු මැනව! ඔහුගේ නිවහනට වඩා යහපත් නිවහනක් ඔහුට ලබා දෙනු මැනව! ඔහුගේ පවුලට වඩා යහපත් පවුලක් ද ඔහුගේ බිරියට වඩා යහපත් බිරියක් ද ලබා දෙනු මැනව! ඔහුව ස්වර්ගයට ඇතුළු කරනු මැනව! මිනී වළ වේදනාවෙන් ඔහුව ආරක්ෂා කරනු මැනව! (නිරා ගින්තේ වේදනාවෙන්)

(මූලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا وَمَيِّتِنَا وَشَاهِدِنَا وَعَائِبِنَا وَصَغِيرِنَا وَكَبِيرِنَا وَذَكَرِنَا
وَأُنثَانَا اللَّهُمَّ مَنْ أَحْيَيْتَهُ مِنَّا فَأَحْيِهِ عَلَى الْإِسْلَامِ وَمَنْ تَوَفَّيْتَهُ مِنَّا
فَتَوَفَّهُ عَلَى الْإِيمَانِ اللَّهُمَّ لَا تَحْرِمْنَا أَجْرَهُ وَلَا تُضِلَّنَا بَعْدَهُ

අල්ලාහුම්ගේරිඊ ලි හයියිනා වමයියිනිනා වෂාහිද්නා වගාඉබිනා වසගිරිනා වකබිරිනා වදකරිනා වඋන්සානා අල්ලාහුම්ම මන් අහ්යයිතහු මින්නා ෆඅහ්හිසි අලල් ඉස්ලාම් වමන් තවල්තයිතහු මින්නා ෆතවල්තහු අලල් ඊමාන් අල්ලාහුම්ම ලා තහ්රිම්නා අජරහු වලා තුළිල්ලනා බෙදහු

තේරුම : යා! අල්ලාහ්, අප අතර ජීවත් වන අයටත් අප අතුරින් මිය ගිය අයටත් අප සමඟ සහභාගී වූ අයටත් අප සමඟ සහභාගී නොවූ අයටත් අපගේ බාල අයටත් අපගේ වැඩිහිටි අයටත් අපගේ පිරිමි අයටත් අපගේ ගැහැනු අයටත් සමාව දෙනු මැනව! යා! අල්ලාහ්, අප අතුරින් ඔබ කවරෙකු ජීවත් කරවන්නේ ද ඔහුව ඉස්ලාමය මතම ජීවත් කරවනු මැනව! අප අතුරින් ඔබ කවරෙකු මරණයට පත් කරන්නේ ද ඔහු ඔබ කෙරෙහි වූ විශ්වාසය මත මරණයට පත් කරවනු මැනව! යා! අල්ලාහ්, ඔහුගේ කුසල් අපට තහනම් නොකරනු මැනව! ඔහුගෙන් පසු අපව නොමඟ නොයවනු මැනව!

3-اللَّهُمَّ إِنَّ بَنَ فُلَانَ بْنِ فُلَانٍ فِي ذِمَّتِكَ وَحَبْلِ جِوَارِكَ فَفَقِهِ مِنْ فِتْنَةِ الْقَبْرِ وَعَذَابِ النَّارِ وَأَنْتَ أَهْلُ الْوَفَاءِ وَالْحَقِّ، فَاعْفِرْ لَهُ وَارْحَمْهُ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَفُورُ الرَّحِيمُ

අල්ලාහුම්ම ඉන්න හුලානබ්නි හුලානින් හි දිමමතික වහබ්ලි ජීවාරික තකිහ් මින් හිත්නතිල් කබිරි වඅදාබින් නාරි වඅන්ත අහ්ලුල් වතාඉ වල්-හක්කි, තග්හිර් ලහු වර්හම්හු ඉන්නක අන්තල් ගහුරුර් රහීම්

තේරුම : යා! අල්ලාහ්, සැබැවින්ම ඔබගේ භාරයේ සිටින ඔබ අසල මාර්ගයේ සිටින මොහු ඔහුගේ පුතාය. එබැවින් කබිර් හි වේදනාවෙන් ද නිරා ගින්නේ වේදනාවෙන් ද ආරක්ෂා කරනු මැනව! තවද ඔබ යුක්තිගරුකය. සත්‍යය. එබැවින් ඔහුට සමාව දෙනු මැනව! ඔහුට කරුණා කරනු මැනව! සැබැවින්ම ඔබ අතික්ෂමාශීලීය. මහා කරුණාහරිතය.

මිය ගිය තැනැත්තා කුඩා දරුවෙකු නම් පළමු වන ප්‍රාර්ථනාව ගෙන ප්‍රාර්ථනා කරයි. පසුව ඔහුගේ දෙමව්පියන් වෙනුවෙන් සමාව ද කරුණාව ද අල්ලාහ්ගෙන් අයැද සිටියි.

6- පසුව හතර වන තක්බීරය පවසයි. තමන් අභිමත ප්‍රාර්ථනාවක් කිරීම පිණිස මද වෙලාවක් රැඳෙයි. පසුව අස්ලාමු අලෙයිකුම් වරහ්මතුල්ලා යැයි එක් වරක් සලාම් පවසමින් දකුණු පැත්තට හැරෙයි. දෙවන වරට වම් පැත්තට හැරී සලාම් පැවසුවේ නම් එහි වරදක් නොවෙයි.

□ කෙනෙකුට යම් තක්බීරයක් අත පසු වූ විටක ඔහු එය නැවත ඉටු කරයි. ඉමාම් සමඟ සම්බන්ධවන අවස්ථාව ඔහුගේ ආරම්භක සලාතයයි. එවිට ඔහු සුරතුල් ෆාතිහා පවසා ඉහත කී පරිදි තම සලාතය සම්පූර්ණ කරයි. ජනා²සාව ඔසවා ගෙන යනු ඇතැයි බිය වොතොත් ඉමාම්ගේ තක්බීරය අනුගමනය කරමින් සලාම් පවසයි. එය නැවත ඉටු නොකර ඉමාම් සමඟ සලාම් පැවසුවේ නම් අල්ලාහ්ගේ අභිමතය පරිදි ඔහුගේ සලාතය නිවැරදි වෙයි.

ජනා²සා වෙනුවෙන් පවසන ආරම්භක තක්බීරයේ දී දෙඅත් එසවීම සුන්නාහ්වකි. සෙසු තක්බීර් අවස්ථාවන් හි දෙඅත් එසවීම පිළිබඳව නම් විටක ඔසවයි. විටක අත හැර දමයි. අත හැර දැමීම අධික ව සිදු වෙයි.

ඉමාම්ට ඉදිරියෙන් ඇති ජනාසාවන් හි ජේළි සැකසීමේ ක්‍රමය

ජනා²සා සලාතය සාමූහිකව ඉටු කිරීම සුන්නාහ්වකි. එය ජේළි තුනකට වඩා අඩු නොවිය යුතුයි.

ජනා²සා සමූහයක් එක් රැස් වූ විටක ඉමාම්ට අසලින් පිරිමි ජනා²සාවන් ද පසුව ළමා ජනා²සාවන් ද ඉන්පසුව කාන්තා ජනා²සාවන් ද පෙළට තැබීම සුන්නාහ්වකි. පසුව ඔවුන් කෙරෙහි එක් සලාතයක් මෙහෙය වනු ලබයි. සියලු ජනසාවන් වෙනුවෙන් එක් සලාතයක් ඉටු කරනු ලැබීම ප්‍රමාණවත් වෙයි.

සමූහ ජනාසා සලාතයක මිය ගිය ඇත්තන් වෙනුවෙන් ප්‍රාර්ථනා කරන ක්‍රමය

මිය ගිය පුද්ගලයින්ට අනුව ජනා²සා සලාතයේ ප්‍රාර්ථනාවන් පිහිටෙයි.

පිරිමි ජනා²සාවක් නම් ඉහත කී පරිදි ප්‍රාර්ථනා කරයි. කාන්තා ජනාසාවක් නම් එම ප්‍රාර්ථනාවේ වචන අවසානයේ ඇති හු යන පුරුෂ ලිංග සර්වනාම පදය හා යනුවෙන් ද පිරිමි ජනාසාවන් බොහෝමයක් නම් හුම් යනුවෙන් ද කාන්තා ජනාසාවන් බොහෝමයක් නම් හුන්න යනුවෙන් ද හරවා ප්‍රාර්ථනා කරයි. ඉදිරියේ ඇති ජනා²සාව කාන්තාවක් ද පිරිමියෙක් ද යනුවෙන් නොදන්නේ නම් මයියත් හෝ ජනා²සා යනුවෙන් මධ්‍යම පුරුෂ යෙදුම භාවිත කරමින් ප්‍රාර්ථනා කරයි.

උදාහරණ වශයෙන්

පිරිමි ජනා^Zසාවක් නම්

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ

කාන්තා ජනා^Zසාවක් නම්

اللَّهُمَّ اغْفِرِ لَهَا

පිරිමි ජනා^Zසාවන් බොහෝමයක් නම්

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُمْ

කාන්තා ජනා^Zසාවන් බොහෝමයක් නම්

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُنَّ

කාන්තාවක් ද පිරිමියෙක් ද යන්න නොදන්නේ නම්

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْمَيِّتِ الْبَاغِيَّ

දිවි පිදු ඡනිද්වරයෙකු කෙරෙහි සලාතය ඉටු කිරීමේ නීතිය

අල්ලාහ්ගේ මාර්ගයේ සටන් කොට දිවි පිදු ඡනිද් වරුන් විෂයෙහි තීරණය ගැනීමේ නිදහස ඉමාම් වරයා සතුය. ඔහු අභිමත නම් ඔවුන් කෙරෙහි සලාතය මෙහෙයවයි. අභිමත නම් ඔවුන් කෙරෙහි සලාතය ඉටු නොකරයි. නමුත් සලාතය ඉටු කිරීම උතුම්ය. ඔවුන් සටන් කළ ස්ථානයේම වළ දමනු ලැබේ.

දහම් යුද්ධයේ දී දිවි පිදු ඡනිද් වරුන් හැර දියේ ගිලී මිය ගිය ගින්නෙන් පිලිස්සී මිය ගිය වැනි සෙසු ඡනිද් වරුන්

නම් ඔවුන් කුසල් හිමි කර ගැනීමේ දී ඡනිද් වරුන් වුවු ද ඔවුන්ව නාවනු ලැබේ. කෆන් කරනු ලැබේ සෙසු ජනා²සාවන් මෙන් ඔවුන් කෙරෙහි සලාතය ඉටු කරනු ලැබේ. සුසාන භූමියෙහි වළ දමනු ලැබේ.

ජනා²සා සලාතය ඉටු කරනු ලබනුයේ කවුරුන් කෙරෙහි ද

1- පොදුවේ මුස්ලිම් ජනා²සාවක් කෙරෙහි ඔහු දැහැමියෙකු වුව ද දුෂ්ටයෙකු වුව ද ජනා²සා සලාතය ඉටු කරනු ලැබේ. නමුත් නිරතුරුව සලාතය අත් හළ පුද්ගලයා කෙරෙහි ජනා²සා සලාතය ඉටු කරනු නොලැබේ. හේතුව ඔහු ප්‍රතික්ෂේපකයෙකි. ප්‍රතික්ෂේපකයා කෙරෙහි සලාතය මෙහෙය වීම නිවැරදි නොවෙයි.

2- සිය දිවි නසා ගත් පුද්ගලයෙකු යුද්ධයකින් පසු අත් පත් කර ගන්නා සම්පත් කෙරෙහි තණ්හාව හේතුවෙන් යුද්ධය පිළිබඳ නොසැලකිලිමත් වී සතුරාගේ පහරට ලක් වී මිය ගිය පුද්ගලයෙකු සත්‍ය ප්‍රතික්ෂේප නොකළ නමුත් බිද්අත් හෙවත් දහමට නව දෑ එකතු කළ පුද්ගලයෙකු මිය ගියේ නම් ඔවුන් කෙරෙහි මුස්ලිම්වරුන් විසින් සලාතය ඉටු කරනු ලැබේ. ඉමාම් හා වැදගත් උදවිය යහපත් වනුයේ එවන් අයට දඬුවමක් වනු පිණිසත් සෙසු ජනයාට පාඩමක් වනු පිණිසා සලාතය ඉටු කිරීමෙන් වැළකී සිටීමය.

عَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ قَالَ أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِرَجُلٍ قَتَلَ
نَفْسَهُ بِمَشَاقِصَ فَلَمْ يُصَلِّ عَلَيْهِ (أخرجه مسلم)

ජාබිර් ඉබ්නු සමුරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී. නියකින් සිය දිවි නසා ගත් පුද්ගලයෙකු නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් වෙත ගෙන එන ලදී එවිට එතුමාණන් ඔහු කෙරෙහි සලාතය ඉටු නොකළහ.
(මුලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

3- විවාහකව සිටිය දී දුරාවාරයේ යෙදී පසුව ගල් ගසා මරා දැමීමේ දඬුවමට නියම වී මිය ගිය ඇත්තෙකු හෝ සාතනයක් සිදු කර මරණ දඬුවම නියම වී මිය ගිය ඇත්තෙකු නම් ඔහුව නාවනු ලැබේ ඔහු කෙරෙහි ජනාසා සලාතය ඉටු කරනු ලැබේ.

4- මාස හතරක් හෝ ඊට වැඩි වයසක් ඇති එසේ නොමැති නම් පැහැදිලි මිනිස් හැඩයක් ගත් මිය ගිය කලලයක් වේ නම් හෝ ඇතැම් කොටස් පමණක් හමුවුණු ජනාසාවක් වේ නම් ඔහු කෙරෙහි ජනාසා සලාතය ඉටු කරනු ලැබේ. එමෙන්ම මුස්ලිම් සුසාන භූමි වල වළ දමන ලැබේ.

ජනා⁷සාවක් කෙරෙහි සලාතය ඉටු කිරීමේ හා එය වළ දමන තෙක් එහි කටයුතු වල නිරත වීමේ මහිමය.

ජනා^zසාවක් කෙරෙහි සලාතය ඉටු කර එය වළ දමන තෙක් විශ්වාසයෙන් යුතුව හා කුසල් අපේක්ෂාවෙන් එම කටයුතු අනුගමනය කිරීම සුන්තාවකි.

එසේ ජන^zසාවක කටයුතු ඉටු කිරීම කාන්තාවන්ට නොව පුරුෂයින්ට සුන්තාව වූ කටයුත්තකි. විලාප කියා හඬ නැගීම දුම් ඇල්ලීම පාරායනය කිරීම දික්ඊ කිරීම වැනි නබි තුමාණන් නොපැවසූ දෑ ජනා^zසාවක් වෙනුවෙන් ඉටු කිරීමෙන් වැළකී සිටිය යුතුයි.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ اتَّبَعَ جَنَازَةَ مُسْلِمٍ إِيْمَانًا وَاحْتِسَابًا وَكَانَ مَعَهُ حَتَّى يُصَلِّيَ عَلَيْهَا وَيَقْرَعَ مِنْ دَفْنِهَا فَإِنَّهُ يَرْجِعُ مِنَ الْأَجْرِ بِقِيرَاطَيْنِ كُلُّ قِيرَاطٍ مِثْلُ أُحُدٍ وَمَنْ صَلَّى عَلَيْهَا ثُمَّ رَجَعَ قَبْلَ أَنْ تُدْفَنَ فَإِنَّهُ يَرْجِعُ بِقِيرَاطٍ" (متفق عليه)

සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

කවරෙකු විශ්වාසය හා කුසල් අපේක්ෂාවෙන් මුස්ලිම් ජනා^zසාවක් අනුගමනය කරයි ද එමෙන්ම ඔහු කෙරෙහි පැවරුණු සලාතය ඉටු කර ඔහුව වළ දමා අවසන් වන තෙක් ඔහු සමඟ සිටී ද සැබැවින් ඔහු කීරත් දෙකකින් යුත් කුසල් සමඟ නැවත හැරෙන්නේය. සෑම කීරතයක්ම උහද් කන්ද මෙනි. තවද කවරෙකු ඔහු කෙරෙහි පැවරුණු සලාතය ඉටු කර ඔහුව වළ දමන්නට පෙර හැරී එන්නේ ද

ඔහු එක් කීරනයක් සමග සමග පැමිණෙයි.
(මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

ජනා²සාවක් කෙරෙහි පැවරුණු සලාතය ඉටු
කිරීම සඳහා ගමන් කිරීමේ නීතිය

ජනා²සාව කෙරෙහි සලාතය ඉටු කිරීම සඳහා ගමන් කිරීමට ශක්තිය ඇත්තා ඔහු සමීපතයෙකු වුව ද ඔහුගේ මිතුරෙකු වුව ද වෙනත් කෙනෙකු වුව ද කුසල් අපේක්ෂාවෙන් ගමන් කිරීම මුස්ලිම්වරයෙකුට සුදුසු කාර්යයකි.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ
"حَقُّ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ خَمْسٌ رُدُّ السَّلَامِ وَعِيَادَةُ الْمَرِيضِ وَاتِّبَاعُ الْجَنَائِزِ
وَإِجَابَةُ الدَّعْوَةِ وَتَشْمِيتُ الْعَاطِسِ" (متفق عليه)

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) කළ ප්‍රකාශයකට තමන් සවන් දුන් බව පවසා අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා මෙසේ දන්වා සිටියි.

මුස්ලිම්වරයෙකු මුස්ලිම්වරයෙකුට කළ යුතු යුතුකම් පහකි. සලාමයට පිළිතුරු සැපයීම රෝගියාගේ සුව දුක් විමසීම ජනා²සාව පසුපස ගමන් කිරීම සංග්‍රහයකට සහභාගී වීම කිඹුහුම් ගොස් අල්ලාහ්ට ප්‍රශංසා කළ තැනැත්තාට ප්‍රාර්ථනා කිරීම.

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

ජනා^Zසාව කෙරෙහි පැවරුණු සලාතය ඉටු කිරීමේ ස්ථානය

සුන්නාහ්ව වනුයේ ජනා^Zසා සලාතය සඳහා වෙන් කරන ලද ස්ථානයක ඉටු කිරීමය. එයයි වඩාත් උතුම් වන්නේ.

ඇතැම් විට ජනා^Zසා සලාතය මස්ජිදයේ ඉටු කළ හැකිය. කෙනෙකුට ජනා^Zසා සලාතය අත පසු වී නම් එවිට ඔහු කබිර් ස්ථානයේ හෝ ඉන් බැහැරව හෝ වළ දැමීමට පෙර හෝ වළ දැමීමෙන් පසුව හෝ සලාතය ඉටු කරයි.

සලාතය ඉටු කරනු නොලැබ වළ දමනු ලැබුවේ නම් කබිර් ස්ථානයේ ඔහු කෙරෙහි සලාතය ඉටු කරනු ලැබේ.

කෙනෙකු මරණයට පත් වූ විටක ඔබ ද සලාතය ඉටු කරන්නන් අතුරින් කෙනෙකු වී ඔහු මරණයට පත් වන මොහොතේ තමන් කෙරෙහි සලාතය ඉටු කරන මෙන් ඔබට පවසා තිබිය දී ඔබට ඔහු කෙරෙහි සලාතය ඉටු කිරීමට නොහැකි වී නම් සුන්නාහ්ව වනුයේ ඔහුගේ මිනී වළ අසල ඔබ සලාතය ඉටු කිරීමය.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَجُلًا أَسْوَدَ أَوْ امْرَأَةً سَوْدَاءَ كَانَ يَقُمُ الْمَسْجِدَ فَمَاتَ فَسَأَلَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْهُ فَقَالُوا: مَاتَ قَالَ: "أَفَلَا كُنْتُمْ أَذْنَتُمُونِي بِهِ دُلُونِي عَلَى قَبْرِهِ" أَوْ قَالَ قَبْرَهَا فَأَتَى قَبْرَهَا فَصَلَّى عَلَيْهَا. (متفق عليه)

අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහ් අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. සැබැවින්ම කළු ජාතික පුද්ගලයෙකු එසේත් නොමැතිනම් කාන්තාවක් මස්ජිදය අතුරාමින් සිටියේය.

ඔහු මරණයට පත් විය. පසුව නබී (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ඔහු ගැන විමසා සිටියහ. එවිට ඔහු මරණයට පත් වූ බව පවසා සිටියහ. එවිට එතුමාණෝ ඔහු ගැන මට දන්වා සිටින්නට තිබුණා නොවේ ද? ඔහුගේ / ඇයගේ මිනී වළ මට පෙනේවන්න. පසුව එතුමා එම මිනී වළ වෙත පැමිණ ඒ කෙරෙහි වූ සලාතය ඉටු කළහ.

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

දැකිය නොහැකි වූ ජනාසාවක් වෙනුවෙන් සලාතය ඉටු කිරීමේ නීතිය

සලාතය ඉටු කරනු නොලැබූ දැකිය නොහැකි වූ ජනාසාවක් කෙරෙහි සලාතය ඉටු කිරීම සුන්නාභවකි. විද්වතුන්ගේ මතය අනුව මේ සඳහා සාධක වශයෙන් පහත සඳහන් හදීසය ගෙන ඇත.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَعَى النَّجَاشِيَّ فِي الْيَوْمِ الَّذِي مَاتَ فِيهِ وَخَرَجَ بِهِمْ إِلَى الْمُصَلَّى وَكَبَّرَ عَلَيْهِ أَرْبَعَ تَكْبِيرَاتٍ
(متفق عليه)

අබූ හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) නජ්ජාසි රජු මරණයට පත් වූ දින ජනයාට ඒ පිළිබඳව නිවේදනය කළහ. පසුව ඔවුන් සමඟ සලාතය ඉටු කරන ස්ථානයට ගොස් තක්බීර් හතරක්

පවසා සලාතය ඉටු කළහ.

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

ජනා^Zසාවක කටයුතු ඉක්මන් කිරීමේ නීතිය

සුන්නාහ්ව වනුයේ ජනා^Zසාවක් ප්‍රමාද නොකර ඉක්මණින් සුදානම් කොට ඒ කෙරෙහි සලාතය ඉටු කර පසුව එය කබිර් ස්ථානයට ගෙනැවිත් වළ දැමීමය.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "أَسْرِعُوا بِالْحِنَازَةِ فَإِنَّ تَكُ صَالِحَةً فَخَيْرٌ تَقَدَّمُونَهَا وَإِنْ يَكُ سَوَى ذَلِكَ فَشَرٌّ تَضَعُونَهُ عَنْ رِقَابِكُمْ" (متفق عليه)

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ජනා^Zසා කටයුතු යහසුලුව ඉටු කරන්න. එය දැහැම් නම් එවිට යහපතකි. ඔබ එය ඒ වෙත ඉදිරිපත් කරන්න. ඒ හැර වෙන දෙයක් නම් (දැහැම් නොවන්නේ නම්) එය නපුරුය. ඔබගේ උරහිසින් එය පසෙක තබන්න.

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

ජනා^Zසා කෙරෙහි කාන්තාවන් සලාතය ඉටු කිරීමේ නීතිය

කාන්තාව ද පිරිමියෙකු මෙන්මය. ජනා^Zසා සලාතය ඉටු කරන ස්ථානයට හෝ මස්ජිදයට හෝ ඇය සහභාගී වූවා

නම් මුස්ලිම් වරුන් සමග එම ජනා²සාව කෙරෙහි වූ සලාතය ඉටු කිරීම ඇයට ආගමානුගත කරනු ලැබ ඇත. සලාතය විෂයෙහි ද ශෝකය එල කිරීමේ විෂයෙහි ද පිරිමියෙකුට මෙන්ම ඇයට ද කුසල් හිමි වේ.

ජනාසාවක් ඔසවා ගෙන කබිර් වෙත යන විට මයියතය පවසන දෑ

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:
 "إِذَا وُضِعَتْ الْجِنَازَةُ وَاحْتَمَلَهَا الرَّجَالُ عَلَى أَعْنَاقِهِمْ فَإِنْ كَانَتْ صَالِحَةً قَالَتْ
 قَدُمُونِي وَإِنْ كَانَتْ غَيْرَ صَالِحَةٍ قَالَتْ يَا وَيْلَهَا أَيْنَ يَذْهَبُونَ بِهَا يَسْمَعُ صَوْتَهَا كُلَّ
 شَيْءٍ إِلَّا الْإِنْسَانَ وَلَوْ سَمِعَهُ صَعَقَ" (أخرجه البخاري)

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු සර්ද් අල්-කුද්රි (රජියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

ජනා²සාවක් තැන්පත් කරනු ලැබ පසුව එය මිනිසුන් තම කෙරෙහි දමා ඔසවා ගෙන යන විට එය දැහැම් නම් මාව ඉක්මණින් ඉදිරිපත් කරන්නැයි පවසයි. එය දැහැම් නොවන්නේ නම් අහෝ! එහි විනාශය. ඔවුන් මෙය ගෙන යන්නේ කොහේ දැ?යි පවසනු ඇත. මිනිසා හැර සෙසු සියලු දෑ එයට සවන් දෙනු ඇත. මිනිසා එයට සවන් දුන්නේ නම් තිගැස්සී යනු ඇත. (මුලාශ්‍රය: බුහාරි)

6- ජනා^Zසාවක් ඔසවා ගෙන යෑම හා වළ දැමීම

ජනා^Zසාවක් ඔසවා ගෙන යෑමේ ක්‍රමය

කබ්‍ර් ස්ථානය වෙත පිරිමින් විසින් ජනා^Zසාව ඔසවා ගෙන යනු ලැබේ. කාන්තාවන් එයින් වැළකී සිටියි. එයට ඉදිරියෙන් හා පසුපසින් පදිකයන් යෑමත් එයට පසුපසින් ප්‍රවාහනය කිරීමත් සුන්නාන්වකි.

කබ්‍ර් ස්ථානය දුරින් පිහිටා තිබීම වර්ෂාපතනය පා ගමනින් ගෙන යෑමට දුෂ්කර වීම වැනි හේතූන් මත හැර කිසිදු හේතුවකින් තොරව ජනා^Zසාවක් වාහනයක දමා ගෙන යෑමට අවශ්‍ය නොවේ.

ජනා^Zසාවක් අසලින් යන විට මුස්ලිම්වරයෙකු නැගිට සිටීම සතුටු දායකයි. ඔහු වාඩි වී සිටිය ද වරදක් නොවෙයි.

මුස්ලිම් ජනා^Zසාවක් වළ දමනු ලැබිය යුතු ස්ථානය

මුස්ලිම් ජනා^Zසාවක් එය පිරිමියෙකු වුව ද කාන්තාවක් වුව ද වැඩිහිටියෙකු වුව ද කුඩා අයෙකු වුව ද මුස්ලිම් වරුන් වළ දමා ඇති කබ්‍ර් ස්ථානයක වළ දැමිය යුතු වේ. මස්ජිදයක වළ දැමීමත් දේව ආදේශ තබන්නන්ගේ කබ්‍ර් ස්ථාන වල වළ දැමීමත් සුදුසු නොවේ.

තමන්ට සමීප මුස්ලිම් නොවන අයෙකු මිය ගියේ නම් ඔහුව පසෙහි තැන්පත් කිරීමට ඔහුගේ කිසිදු ඥාතියෙකු නොවේ නම් ඔහුව පස තුළ තැන්පත් කළ යුතු වේ.

ජනා²සාවක් වළ දැමීමේ ක්‍රමය

මිනී වළ ගැඹුරට විශාල ව අලංකාරව පිහිටීම අනිවාර්යය වේ. මිනී වළට පහළින් වළක් හැරිය හැකි කෙනෙකු වී නම් කිබ්ලා දෙසට මිනිය පිහිටන සේ ජනා²සාවෙ හි ප්‍රමාණයට වළක් භාරා එහි මිනිය තැන්පත් කරයි. එයට අල්-ලහ්ද් යැයි කියනු ලැබේ. එය වඩාත් උතුම්ම ක්‍රමය වෙයි.

ජනා²සාවක් තැන්පත් කරන්නා මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

بِسْمِ اللَّهِ وَعَلَى سُنَّةِ رَسُولِ اللَّهِ

බිස්මිල්ලාහි වඅලා සුන්නති රසූලිල්ලාහ්

තේරුම : අල්ලාහ්ගේ නාමයෙන් තබමි. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ගේ සුන්නාහව අනුව තබමි.

යනුවෙන් හෝ

بِسْمِ اللَّهِ وَعَلَى مِلَّةِ رَسُولِ اللَّهِ

බිස්මිල්ලාහි වඅලා සුන්නති රසූලිල්ලාහ්

තේරුම : අල්ලාහ්ගේ නාමයෙන් තබමි. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ගේ පිළිවෙත අනුව තබමි. (මූලාශ්‍රය: අබු දාවුද්, තීර්මිදි)

ලන්ද් හි ජනා²සාව තැන්පත් කරන විට දකුණු පැත්ත ඇල කර කිබ්ලාවට මුහුණ ලා පිහිටන සේ තැන්පත් කළ යුතුයි. පසුව එය ආවරණය වන සේ ගඩොල් සිටවා මැටියෙන් හිඩැස් වසා දමයි. පසුව පස් පුරවනු ලැබේ. පොළොවේ සිට මොල්ලියක ප්‍රමාණයට මිනී වල ඔසවයි.

කබිර් මත සොහොන් කොත් තැනීමේ නීතිය

කබිර් මත සොහොන් කොත් තැනීම එය කපරාදු කිරීම හෝ හුනු ගැසීම ඒ මත සලකුණු තැබීම එහි සලාතය ඉටු කිරීම එය දේවස්ථානයක් ලෙස ගැනීම එහි පහත් දැල්වීම මල් වඩම්මීම එය ප්‍රදක්ෂණය කිරීම උත්සවාකර්ෂයෙන් සැමරීම වැනි දෑ සම්පූර්ණයෙන්ම තහනම් වේ.

කබිර් මත මස්ජිද් තැනීමේ නීතිය

කබිර් මත මස්ජිද් තැනීම සුදුසු නොවේ. එමෙන්ම මස්ජිද් තුළ දේහයක් වළ දැමීම ද සුදුසු නොවේ. දේහය වළ දැමීමට පෙරම මස්ජිදයක් ඉදි කරනු ලැබ ඇත්නම් මිනී වළ සමතලා කළ යුතුයි. එය අලුතින් වළ දැමුවක් නම් එය ඉවතට ගෙන සුසාන භූමියක වළ දැමිය යුතුයි.

මිනී වළක් මත මස්ජිදයක් ඉදි කරනු ලැබුවේ නම්, එක්කෝ මස්ජිදය ඉවත් කරනු ලැබිය යුතුයි. එසේ නොමැති නම් කබිර් හි ස්වරූපය ඉවත් කළ යුතුයි. කබිර්

මත ඉදි කරනු ලැබූ සෑම මස්පිදියකම අනිවාර්යය හෝ අතිරේක සලාතයන් ඉටු නොකළ යුතු වේ.

කබ්ඊ හි ස්වරූපය

ජනාසාවෙ හි දුගඳ නොහමන තරමටත් සතුන්ට එය ගොදුරක් නොවන පරිදින් ගැඹුරින් මිනී වළ පිහිටීම සුන්නාහ්වකි. ඉහත කී පරිදි ලහ්ද් ක්‍රමයට එනම් මිනී වළට පහළින් වළක් භාරා මිනිය තැන්පත් කිරීම වඩාත් උචිතම ක්‍රමය වේ. එසේ නැතිනම් මිනී වළ භාරා එයට මැදින් ගැට්ටක් කපා මිනිය වළෙහි තැන්පත් කර පසුව එම ගැට්ට මත ලෑල්ලක් හෝ කොන්ක්‍රීට් වැනි තට්ටුවක් දමා පසුව පස් දමා වැසීමය.

මිනිය වළ දැමීමේ ක්‍රමය

දහවල් කාලයේ මිනිය වළ දැමීම සුන්නාහ්වකි. එය රාත්‍රි කාලයේ ද වළ දැමිය හැක.

මිනී වළක එක් අයෙකුට වඩා වැඩි ගණනක් වළ දැමීම නුසුදුසුය. නමුත් යුද්ධයක දී හෝ ආපදාවක දී හෝ එවන් වෙනත් අවස්ථාවක දී හෝ අධික වශයෙන් මිනී සංඛ්‍යාවක් වෙනොත් එසේත් නැත්නම් ඒවා වළ දමන උදවිය අඩු වෙනොත් එක් මිනී වළක තැන්පත් කිරීම වරදක් නොවේ. එහි ලහ්ද් ක්‍රමයෙන් තැන්පත් කිරීමේ දී ඔවුන් අතුරින් වඩා ශ්‍රේෂ්ඨ පුද්ගලයින් කිබ්ලා දෙසට මුහුණ ලා තැන්පත් කළ යුතු වේ. කෙනෙකු මරණයට පත් වීමට පෙර ඔහු වෙනුවෙන් මිනී වළක් භාරා තැබීම ආගමානුගත කරනු ලැබූ කරුණක් නොවේ.

ජනා²සාවක් කබිර් හි සිට වෙනත් ස්ථානයක ගෙන යෑමේ නීතිය

මිනී වළ ජලයෙන් පිරි තිබී එයින් මිනීය ආරක්ෂා කිරීම වැනි ජනාසාවක යහපත උදෙසා හෝ එම ස්ථානයෙන් ජනයා ගමන් කිරීමට හෝ වෙනත් යම් අවශ්‍යතාවක් උදෙසා හෝ මිනී වළෙන් තවත් ස්ථානයකට මාරු කිරීමට අනුමැතිය ඇත.

මස්ජිදයක හෝ දේව ප්‍රතික්ෂේපකයින් වළ දමා ඇති තැනක වළ දමා ඇත්නම් එසේ මාරු කිරීම අනිවාර්යය වේ.

කබිර් ස්ථාන මළවුන්ගේ නවාතැන්ය. නිවෙස්ය. ඔවුන්ව බැහැ දකින ස්ථානයන්ය. ඔවුන් ඒ වෙත ප්‍රමුඛයින් වූහ. එබැවින් ඔවුන්ගේ යහපත උදෙසා හෝ අවශ්‍යතාවක් උදෙසා හැර හේතුවක් නොමැතිව ඔවුන්ගේ කබිර් ස්ථාන වලින් තවත් ස්ථානයකට මාරු කිරීම අනුමත නොවෙයි.

උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى

එයින් (පොළොවෙන්) අපි නුඹලා මැව්වෙමු. තවද එහි අපි නුඹලා නැවත ගෙන එන්නෙමු. තවද අපි තවත් වතාවක් නුඹලා එයින් බැහැර කරන්නෙමු. (අල්-කූර්ආන් 20:55)

ජනා^Zසාවක් තැන්පත් කිරීම සඳහා වගකීම දරන්නන්

ජනා^Zසාවක් මිනී වළ තුළ තැන්පත් කිරීමේ වගකීම දරනුයේ කාන්තාවන් නොව පිරිමින්ය. එහි බැස එය තැන්පත් කිරීමට වඩා සුදුසු වන්නේ ජනා^Zසාවේ භාරකරුවන් විසිනි. කාන්තා ජනා^Zසාවක් තැන්පත් කළ යුත්තේ එදින රාත්‍රියෙහි තම පවුල සමග ගත නොකළ අයෙකු විසිනි.

ජනා^Zසාවෙහි දෙපා කොටස තබා පසුව හිස කොටසින් ඇඳ නිවැරදිව තැබීම සුන්තාවකි.

ජනා^Zසාවක් කබරය තුළ කවර පැත්තකින් හෝ ඇතුළත් කළ හැක.

කාන්තාවන් ජනා^Zසාව පසුපස යෑමේ නීතිය

කාන්තාවන් ජනාසාවක් පසු පස යෑම සුදුසු නොවෙයි. හේතුව ඔවුන් තුළ දුර්වලතා මාදු මෙලොක් බව ශෝකය පරීක්ෂාවන් ඉවසා දරා ගත නොහැකි ස්වභාවය ඇති බැවිනි. එවිට ඉවසීමේ අනිවාර්යභාවය නොමැති වී ඔවුන් විසින් තහනම් වදන් හා තහනම් ක්‍රියාවන් හෙළි වන්නට ඉඩ ඇත.

හඳුනා ගැනීම පිණිස මිනී වළ මත සලකුණු තැබීමේ නීතිය

මිනී වළ මත ගලකින් හෝ එවැනි යම් වස්තුවකින් ජනාසාවෙහි භාර කරු විසින් සලකුණු තැබීම සුන්නාභවකි. එය එම ස්ථානයේ තම පවුලේ අය අතුරින් මිය යන උදවිය තැන්පත් කිරීමට හැකි වනු පිණිසත් කබිර් ස්ථාන බැහැ දැකීමේ දී තම ඥාතියා වළ දැමූ ස්ථානය හඳුනා ගැනීම පිණිසත්ය.

මුහුදේ මිය ගිය අයෙකුගේ නීතිය

මුහුදේ මිය ගිය අයෙකු නම් එම දේහය කුණු වේවි යැයි බියක් ඇති වූ විටක එය නාවා කඟන් කර ඒ වෙත සලාතය ඉටු කර ජලයෙහි දැමිය යුතු වේ. එය කුණු වීමකින් තොරව තබා ගත හැකි නම් මුස්ලිම් කබිර් ස්ථානයක වළ දමන තෙක් බලාපොරොත්තුවෙන් සිටිය යුතු වේ.

කබිර් ස්ථානයේ උපදෙස් දෙසීමේ නීතිය

ජනාසාවක් තැන්පත් කළ පසු මදක් වාඩි වී සිටීම සුන්නාවකි. වළ දමන අතරවාරයේ එහි සහභාගී වී සිටින උදවිය අමතා මරණය ගැන ද ඉන් පසුව පවතින ජීවිතය හා ලෝකය ගැන ද සිහිපත් කිරීමත් සුන්නාභවකි.

عَنْ عَلِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي جَنَازَةٍ فَأَخَذَ شَيْئًا فَجَعَلَ يَنْكُتُ بِهِ الْأَرْضَ فَقَالَ: مَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا وَقَدْ كُتِبَ مَقْعَدُهُ مِنَ النَّارِ وَمَقْعَدُهُ مِنَ الْجَنَّةِ" قَالُوا: "يَا رَسُولَ اللَّهِ أَفَلَا نَتَّكِلُ عَلَى كِتَابِنَا وَنَدْعُ الْعَمَلَ" قَالَ: "اعْمَلُوا فَكُلُّ مَيْسَرٍ لِمَا خَلِقَ لَهُ أَمَا مَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ السَّعَادَةِ فَيَيْسَّرُ لِعَمَلِ

أَهْلِ السَّعَادَةِ وَأَمَّا مَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الشَّقَاءِ فَيَسِّرُ لِعَمَلِ أَهْلِ الشَّقَاوَةِ ثُمَّ قَرَأَ }
 فَأَمَّا مَنْ أُعْطِيَ وَاتَّقَى وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَى { الْآيَةَ (متفق عليه)

අලී (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් එක් ජනාසවකට සහභාගී වූහ. එවිට එතුමාණෝ යම් වස්තුවකින් පොළොව හුරන්නට පටන් ගත්හ. පසුව මෙසේ ප්‍රකාශ කළහ.

නුඹලා අතුරින් කිසිවෙකු පිළිබඳව ඔහු නිරයේ ලැහුම් ගන්නා ස්ථානය ගැන ද ඔහු ස්වර්ගයේ ලැහුම් ගන්නා ස්ථානය ගැන ද සටහන් කරනු ලබනු මිස නැත

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි, අපගේ ඉරණම විශ්වාස කොට අප කරන ක්‍රියාවන් අත හැර දමන්නදැයි විමසූහ. එයට එතුමාණෝ

ඔබ එම ක්‍රියාවන් කරන්න. පහසු වන සෑම කරුණක්ම ඒ සඳහා නිර්මාණය කරනු ලැබ ඇත. කෙනෙකු භාග්‍යවන්ත අය අතුරින් නම් ඔහු භාග්‍යවන්තයින් කරන ක්‍රියාවන් පහසුවෙන් කරනු ඇත. ඔහු අභාග්‍යවන් අය අතුරින් කෙනෙකු නම් අභාග්‍යවන්තයින් කරන ක්‍රියාවන් ඔහු පහසුවෙන් කරනු ඇත. පසුව පහත සඳහන් ආයතය පාරායනය කළහ.

فَأَمَّا مَنْ أُعْطِيَ وَاتَّقَى، وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَى، فَسَنِيَرُهُ لِلْيُسْرَى، وَأَمَّا مَنْ بَخَلَ
 وَاسْتَعْتَى، وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَى، فَسَنِيَرُهُ لِلْعُسْرَى

එබැවින් කවරෙකු (තම ධනයෙන්) පරිත්‍යාග කර බිය හක්කිමක් වී (දහමෙහි ඇති) අලංකාර දෑ සත්‍යය කරන්නේ ද ඔහුව පහසු දෑ වෙත අපි පහසු කරන්නෙමු.

කවරෙකු මසුරු වී තමා ස්වාධීන යැයි සිතා (දහමෙහි ඇති) අලංකාර දෑ අසත්‍යය කරන්නේ ද ඔහුව දුෂ්කර දෑ වෙත අපි පහසු කරන්නෙමු. (අල්-කුර්අන් 92:5-10)

ජනා^Zසාවක් වළ දැමූ පසු මුස්ලිම්වරයෙකු කළ යුතු දෑ

මිනිසු වළ දැමූ පසු ජනා^Zසාවට සහභාගී වුවන් රැදී සිට ඔහු වෙනුවෙන් ප්‍රාර්ථනා කළ යුතුයි. ඔහුට සමාව අයැද සිටිය යුතුයි. ඔහු වෙනුවෙන් සමාව අයැදින මෙන් ද ඔහුට ප්‍රාර්ථනා කරන මෙන් ද සෙසු අයට ද අවවාද කළ යුතුයි.

එහි තල්කීන් පැවසීමක් නොමැත. තල්කීන් පැවසිය යුත්තේ මරණයට පත්වීමට පෙර මරණාසන්නයේ සිටින අවස්ථාවේ දීය. අනතුරුව එම පවුලේ උදවියට තම ශෝකය එල කර පසුව හැරී යා යුතුයි.

මිනී වළ නොදැමිය යුතු එමෙන්ම ඔවුන් වෙනුවෙන් සලාත් ඉටු නොකළ යුතු වේලාවන්.

عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ الْجُهَنِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: ثَلَاثُ سَاعَاتٍ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَنْهَانَا أَنْ نُصَلِّيَ فِيهِنَّ أَوْ أَنْ نَقْبُرَ فِيهِنَّ مَوْتَانَا حِينَ تَطْلُعُ

الشَّمْسُ بَارِعَةٌ حَتَّى تَرْتَفِعَ وَحِينَ يَقُومُ قَائِمُ الظَّهِيرَةِ حَتَّى تَمِيلَ الشَّمْسُ وَحِينَ تَضِيئُ الشَّمْسُ لِلْغُرُوبِ حَتَّى تَغْرُبَ (أخرجه مسلم)

උක්බත් ඉබ්නු ආමර් අල්-ජුහනී (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

වේලාවන් තුනක අප එහි සලාතය ඉටු කිරීමත් අප අතුරින් මිය ගියවුන් එහි වළ දැමීමත් අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ තහනම් කළහ. හිරු පැහැදිලිව උදා වන අවස්ථාවේ සිට (එය නියක තරම්) උසට පැමිණෙන තුරු හිරු මුදුන් වී හෙවණැල්ල සෘජුව පිහිටෙන මොහොතේ සිට හිරු ඇල වී යන තුරු, හිරු අවරට යෑමට නැඹුරු වීමේ සිට සම්පූර්ණයෙන් අවරට යන තුරු.

(මුලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

දේව ප්‍රතික්ෂේපකයින්ගේ ප්‍රදේශයක මිය ගිය මුස්ලිම් වරයෙකුට කළ යුතු දෑ

දේව ප්‍රතික්ෂේපකයින් සිටිනා ප්‍රදේශයක කෙනෙකු මිය ගියේ නම් ඔහුව නාවනු ලැබ සලාතය ඉටු කරනු ලැබ එහි ඇති මුස්ලිම් කබර් ස්ථානයක වළ දමනු ලැබේ.

එහි මුස්ලිම් කබර් ස්ථානයක් නොලැබුණු විටෙක හැකියාව ඇත්නම් මුස්ලිම් කබර් ස්ථාන ඇති වෙනත් ප්‍රදේශයකට ගෙන යනු ලැබේ. එයට හැකියාවක් නොමැති නම් පොළොවේ කොතැනක හෝ වළ දමා එයට හානියක් නොවන පරිදි හඳුනා ගත නොහැකි අයුරින් ආවරණය කළ යුතුයි.

සුන්‍යාන්ව වනුයේ මිනිසා මිය ගිය ප්‍රදේශයේම වළ දැමීමයි. ඔහුගේ ගරුත්වය නොකෙලෙසෙන් නම් හෝ නරක් වී නොයන්නේ නම් හෝ වෙනත් ගමකට ගෙන යෑමට අවසරය ඇත.

7 - අත්-තෑසියා හෙවත් ශෝකය පළ කිරීම

අත්-තෑසියා යනු ජනා²සාවක් සිදු වූ නිවැසියන්ගේ දුක හීන වන පරිදි ඔවුනට සැනසිලි බස් පැවසීම හා ජනා²සාව වෙනුවෙන් ද සිදු වූ විපත්තිය වෙනුවෙන් ද ප්‍රාර්ථනා කිරීමය.

ශෝකය පළ කර සිටීමේ වේලාව

ජනා²සාව වළ දැමීමට පෙර හෝ පසු ඒ හේතුවෙන් කනස්සල්ලට පත් වූ පවුලේ අය කෙරෙහි සැනසිලි බස් පැවසීම සුන්‍යාන්වකි. මරණය හේතුවෙන් ශෝකයට පත් වූවනට මෙසේ පවසනු ලැබේ.

إِنَّ لِلَّهِ مَا أَخَذَ وَلَهُ مَا أَعْطَىٰ وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهُ بِأَجَلٍ مُّسَمًّى فَلْتَصْبِرْ وَلَا تَحْتَسِبْ

**ඉන්න ලිල්ලාහි මා අහද වලඟු මා අඃතා වකුල්ලු
 ෂෙයිඉන් ඉන්දඟු බිඅජ්ලින් මුසම්මා ආල්තස්බිර්
 වල්තහ්තසිබි**

තේරුම : සැබැවින්ම අල්ලාහ් ගත් දෑ ඔහු සතුය. ඔහු පිරිනැමූ දෑද ඔහු සතුය. ඔහු අබියස ඇති සියලු දෑට නිශිමිත කාලයක් ඇත. එබැවින් ඉවසා දරා ගන්න. යහපත අපේක්ෂා කරන්න.

ශෝකය පළ කිරීමේ නීතිය

ජනා²සාවේ පවුලේ ඥාතීන්ට ශෝකය පළ කර සිටීම සුන්නාහ්වකි. එයට සීමාවක් නොමැත. ඔවුන් සැනසිල්ලට පත් වේවි ඔවුන්ගේ දුක පහ වී යාවි යැයි සිතන කවර වදනකින් වුව ද ශෝකය පළ කළ හැක. නමුත් එය සිදුවිය යුත්තේ ආගමික සීමාව තුළය. එමෙන්ම ඒ කෙරෙහි ඔවුන්ගේ ඉවසීම හා පිළිගැනීම නිසා ඔවුනට හිමි වන කුසල් පිළිබඳව ද ආශාව ඇති කිරීමත් ජනා²සාව වෙනුවෙන් හා ඔහුට සිදු වූ විපත්තිය ගැන ප්‍රාර්ථනා කිරීම ද සුන්නාහ්වකි.

පවුලේ ඥාතීන් හා ධනවත් උදවිය විසින් පවුලේ උදවියට ආහාර පාන පිළියෙල කර සැපයීම සුන්නාහ්වකි. පවුලේ උදවිය විසින් ජනයාටත් එහි රැස් වන උදවියටත් ආහාර පිළියෙල කර දීම පිළිකුල් සහගතය. නමුත් ඔවුනට ආහාර පිළියෙල කර දීමට කිසිවෙකු නොමැති නම් එවිට එසේ ඔවුන් ආහාර පිළියෙල කර දිය හැක.

ශෝකය පළ කිරීමේ ස්ථානය

කබිර් ස්ථානය කඩ වීදිය නැමදුම් කරන ස්ථානය මස්ජිදිය නිවස වැන කවර ස්ථානයක වුව ද ශෝකය පළ කර සිටිය හැක.

ජනා²සාවේ පවුලේ උදවිය නිවසේ හෝ යම් කිසි ස්ථානයකට එක් රැස් කොට ශෝකය පළ කිරීමට අපේක්ෂා කරන උදවිය එසේ ඔවුන්ගේ ශෝකය පළ කර සිටිය හැක. එය පිරිමින් හා කාන්තාවන්ට පහසු කටයුත්තක් වනු ඇත.

පවුලේ උදවිය ඔවුන් කාන්තාවන් හෝ වේවා පිරිමින් හෝ වේවා ශෝකය පළ කර සිටීමට කළ වර්ණයෙන් හෝ වෙනත් වර්ණයෙන් යුත් නියමිත ඇඳුමක් වෙන් කර ගැනීම සුදුසු නොවේ. හේතුව අල්ලාහ්ගේ තීන්දුව හා ඔහු විසින් නියම කළ ඉරණම කෙරෙහි තමන් උදහසට පත් වී ඇති බව අභවන බැවිනි.

දේව ප්‍රතික්ෂේපකයින්ට ශෝකය පළ කර සිටීමේ නීතිය

ඉස්ලාමයට හෝ මුස්ලිම් වරුන්ට තම විරෝධතාව සතුරුකම නොපෙන්වන දේව ප්‍රතික්ෂේපකයින් වෙතොත් ඔවුන්ගේ ජනා²සාවට ප්‍රාර්ථනා නොකර පවුලේ ඥාතීන්ට සැනසිලි බස් පවසා සිටීමට අනුමැතිය ඇත.

ජනා²සාව වෙනුවෙන් හඬා වැලපීමේ නීතිය

විලාපයකින් තොරව හඬ නැගීමකින් තොරව ජනා²සාව කෙරෙහි කඳුළු සැලීමට අනුමැතිය ඇත. එය අල්ලාහ් තම ගැත්තන් අතර තබා ඇති සෙනෙහස හේතුවෙන් සලන කඳුළුවය.

නමුත් ඇඳුම් ඉරා ගනිමින් කම්මුලට ගසමින් හඬ නගමින් විලාප දෙමින් හැඩීම තහනමය. එසේ ඔහුගේ අන්තිම කැමැත්ත පිළිබඳව පවසා විලාප නගමින් හැඩීමෙන් ජනා²සාව කබිරයේ වේදනාවට පත් වෙයි.

1- عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : دَخَلْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى أَبِي سَيْفِ الْقَيْنِ وَكَانَ ظُهُرًا لِإِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَأَخَذَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِبْرَاهِيمَ فَقَبَّلَهُ وَشَمَّهُ ثُمَّ دَخَلْنَا عَلَيْهِ بَعْدَ ذَلِكَ وَإِبْرَاهِيمُ يَجُودُ بِنَفْسِهِ فَجَعَلَتْ عَيْنَا رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَدْرِفَانِ فَقَالَ لَهُ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَأَنْتَ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَقَالَ يَا ابْنَ عَوْفٍ إِنَّهَا رَحْمَةٌ ثُمَّ أَتْبَعَهَا بِأُخْرَى فَقَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الْعَيْنَ تَدْمَعُ وَالْقَلْبَ يَحْزَنُ وَلَا نَقُولُ إِلَّا مَا يَرْضَى رَبُّنَا وَإِنَّا بِفِرَاقِكَ يَا إِبْرَاهِيمَ لَمَحْزُونُونَ

අනස් ඉබ්නු මාලික් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අපි නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් සමඟ අබු සෙයිෆ් අල්-කයිත් වෙත ගියෙමු. ඔහු (නබි තුමාණන්ගේ පුත්) ඉබ්‍රාහීම්ව හදා වඩා ගත් අය විය. අල්ලාහ්ගේ දුකයාණන් ඉබ්‍රාහීම්ව ගෙන ඔහුව සිප ඔහුගේ සුවඳ ආඝ්‍රාණය කළහ. ඉන් පසුව අපි එතුමාණන් වෙත

පිවිසියෙමු. ඉබ්‍රාහිම්ගේ ආත්මය සැලෙමින් පැවතිණ. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ගේ දැස් කඳුළු සලන්නට විය. එවිට අබ්දුර් රහ්මාන් ඉබ්‍රාහි අවුල් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් මෙසේ පවසා සිටියහ.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි, ඔබ ද? එවිට එතුමාණෝ ඉබ්‍රාහි අවුල්, සැබැවින්ම මෙය සෙනෙහසයි.

පසුව නැවත වරක් කඳුළු සැලීය. පසුව මෙසේ ප්‍රකාශ කළහ.

දැස් කඳුළු සලයි. හදවත තැවෙයි. අපගේ පරමාධිපති තෘප්තියට පත් වන දෑ මිස අපි නොපවසන්නෙමු. ඉබ්‍රාහිම් සැබැවින් අපි ඔබගේ වෙන් වීම ගැන දුක් වෙමු.

(මුලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

2-

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمْهَلَ آلَ جَعْفَرٍ ثَلَاثًا أَنْ يَأْتِيَهُمْ ثُمَّ أَتَاهُمْ فَقَالَ: "لَا تَبْكُوا عَلَيَّ أَخِي بَعْدَ الْيَوْمِ" ثُمَّ قَالَ: "ادْعُوا لِي بَنِي أَخِي" فَجِيءَ بِنَا كَأَنَّا أَفْرُخُ فَقَالَ "ادْعُوا لِي الْخَلَاقَ" فَأَمَرَهُ فَحَلَّقَ رُءُوسَنَا. (أخرجه ابو داود والنسائي)

අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්‍රාහි ජ:෨෮ (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින්ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ජ:෨෮ (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන්ගේ නිවැසියන් වෙත දින තුනක් නොපැමිණ ඔවුනට දුක්

වන්නට ඉඩ දී පසුව ඔවුන් වෙත පැමිණියහ. පසුව මෙසේ ප්‍රකාශ කළහ.

අදින් පසු ඔබ මාගේ සහෝදරයා කෙරෙහි නොහඬන්න.

තවද දුරටත් මෙසේ ද ප්‍රකාශ කළහ. මා වෙනුවෙන් මාගේ සහෝදරයාගේ දරුවනට ප්‍රාර්ථනා කරන්න. පසුව එතුමා වෙත අපව ගෙන්වා ගත්තේය. අප(ගේ නිස කෙස්) කුරුළු පැටව් (ගේ මුල් අවදියේ පවතින ලෝම) මෙන් (අවුල් වී) තිබිණ. එවිට එතුමාණෝ මා වෙත කරණවැරියෙකු කැඳවා ගෙන එන්නැයි පැවසූහ. පසුව ඔහුට අණ කළේය. ඔහු අපගේ නිසකෙස් භූ ගැවේය. (මූලාශ්‍රය: අබු දාවුද් නසාර්)

3- عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ
الْمَيْتُ يُعَذَّبُ فِي قَبْرِهِ بِمَا نِيَحَ عَلَيْهِ (متفق عليه)

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව උමර් ඉබ්නු කත්තාබි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මයියතයක්, ඒ කෙරෙහි වැලපීමෙන් කබර් හි වෙදනාවට පත් වන්නේය. (මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

8- කබර් ස්ථාන බැහැ දැකීම

කබ්‍රි ස්ථාන බැහැ දැකීමේ නීතිය

මුස්ලිම්වරු කබ්‍රි ස්ථාන බැහැ දකින්නේ අරමුණු තුනක් මුල් කර ගනිමිනි.

පළමුවැන්න අවසන් දිනය පිළිබඳ සිහිපත් කිරීම ඒ කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීම මිය ගිය ඇත්තවුන්ගෙන් පාඩමක් ලබා ගැනීම.

දෙවැන්න මිය ගිය ඇත්තවුන් වෙනුවෙන් සමාව හා කරුණාව අයැද සිටීමෙන් ඔවුනට ප්‍රාර්ථනා කිරීමෙන් ඔවුන්ව ගෞරවයට ලක් කිරීම. මෙමගින් ඔවුන් සතුටට පත් වෙති. ඔවුන් ජීවතුන් අතර සිටිය දී ඔවුන්ව බැහැ දැක ත්‍යාගශීලීව කටයුතු කිරීම තුළින් ඔවුන් සතුටට පත් වූවාක් මෙන්ම මෙහිදී ද ඔවුන් සතුටට පත් වෙති.

තුන්වැන්න කබ්‍රි ස්ථාන බැහැ දැක ආගමානුගත කරනු ලැබූ සුන්නාවක් ජීවමාන කිරීමෙන් යහපත අපේක්ෂා කිරීම හා කුසල් උපයා ගැනීම.

කබ්‍රි ස්ථාන බැහැ දැකීමේ නීතිය

කබ්‍රි ස්ථාන බැහැ දැකීම පිරිමි පාර්ශවයට සුන්නාභවකි. එය මරණය හා අවසන් දිනය සිහිපත් කරයි.

කබ්‍රි ස්ථාන බැහැ දැකීමෙන් අපට පාඩමක් උපදෙසක් ලැබේ. එමෙන්ම ඔවුන් කෙරෙහි සලාම් පැවසීමටත් ඔවුනට ප්‍රාර්ථනා කිරීමටත් හැකි වෙයි. නමුත් ඔවුන්ගෙන් (මළවුන්ගෙන්) ප්‍රාර්ථනා කිරීම හෝ ඔවුන්ගෙන්

අභිවෘද්ධිය අපේක්ෂා කිරීම හෝ ඔවුන්ගේ කබිර් ස්ථාන වල පිහිටි පස් වල පාරිශුද්ධ භාවය අපේක්ෂා කිරීම හෝ නොකළ යුතු තහනම් දෑය. මේ සියල්ල මිඊර්ක් හෙවත් අල්ලාහ්ට ආදේශ තැබීමේ මාධ්‍යයන්ය.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "اسْتَأْذَنْتُ رَبِّي أَنْ أَسْتَغْفِرَ لِأُمَّيِّ فَلَمْ يَأْذَنْ لِي وَاسْتَأْذَنْتُهُ أَنْ أُرْوَرَ قَبْرَهَا فَأَذَنْ لِي"
(أخرجه مسلم)

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී.

මම මාගේ මව වෙනුවෙන් සමාව අයැදීමට මාගේ පරමාධිපතිගෙන් අවසර පැතුවෙමි. නමුත් ඔහු නොදුන්නේය. ඇයගේ කබිර් ස්ථානය බැහැ දැකීමට අවසර පැතුවෙමි. එවිට ඔහු මට අවසර දුන්නේය.
(මූලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

කාන්තාවන් කබිර් ස්ථාන බැහැ දැකීමේ නීතිය

කාන්තාවන් කබිර් ස්ථාන බැහැ දැකීම මහා පාපයන්ගෙන් එකකි. කාන්තාවන් කබිර් ස්ථාන බැහැ දැකීම සුදුසු නොවේ. නමුත් කාන්තාවක් කබිර් ස්ථානය බැහැ දැකීමේ අරමුණින් තොරව ඒ අසලින් ගමන් කිරීමේ අවස්ථාවක් ලැබුණේ නම් එහි නොපිවිස කබිර් වාසින්ට සලාම්

පැවසීම ද ඔවුන් වෙනුවෙන් ප්‍රාර්ථනා කිරීම ද සුන්‍යාවකි.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَعَنَ زَوَارَاتِ
الْقُبُورِ (أَخْرَجَهُ التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ)

කබර් ස්ථාන බැහැ දකින කාන්තාවන්ට අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ශාප කර ඇති බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. (මුලාශ්‍රය: තිර්මිදී, ඉබ්නු මාජා)

කබර් ස්ථාන බැහැ දැකීමේ ක්‍රමය

කබර් ස්ථාන බැහැ දකින්නට යන අය වර්ග හතරකි.

- 1- මිය ගිය ඇත්තන් වෙනුවෙන් අල්ලාහ්ගෙන් ප්‍රාර්ථනා කිරීම ඔවුන් වෙනුවෙන් සමාව අයැද සිටීම ඔවුන්ගේ තත්ත්වය බලා පාඩමක් ලබා ගැනීම පරමාන්ත දිනය සිහිපත් කර ගැනීම.

මෙය ආගමානුගත කළ කබර් ස්ථාන බැහැ දැකීමේ ක්‍රමයයි. මෙහි කුසල් ප්‍රතිඵල පාඩමක් පිළිපැදීමක් යන කරුණු අන්තර්ගතය.

- 2- තමන් වෙනුවෙන් හා සෙසු අය වෙනුවෙන් කබර් ස්ථානයේ සිට එය මස්ජිදයට වඩා යහපත් යැයි

සිතමින් අල්ලාහ්ගෙන් ප්‍රාර්ථනා කිරීම. මෙය පිළිකුල් සහගත බිද්අත් ක්‍රියාවකි.

3- ‘යා! අල්ලාහ්, මෙම පුද්ගලයාගේ උපකාරයෙන් ඔබෙන් ඉල්ලා සිටිමි’ යැයි මිය ගිය ඇත්තන්ගේ ආධාරයෙන් අල්ලාහ්ගෙන් උදව් පැතීම. මෙය තහනම් ක්‍රියාවකි. ෂීර්ක් හෙවත් අල්ලාහ්ට ආදේශ තැබීමේ මාධ්‍යයකි.

4- අල්ලාහ්ගෙන් නොඅයැද ‘අහෝ! අල්ලාහ්ගේ නබිවරය, අල්ලාහ්ගේ වලිවරය, අහෝ! මිනිස, යනුවෙන් ආමන්ත්‍රණය කරමින් කබිර් වාසින්ගෙන් ප්‍රාර්ථනා කර සිටීම. මෙය ෂීර්ක් අක්බර් හෙවත් දැඩි ආදේශ කිරීමකි. හේතුව කවරෙකු අල්ලාහ් නොවන දැයිත් අයැද සිටින්නන් ද ඔහු ආදේශ කළ අයෙකු බවට පත් වන බැවිනි.

කබිර් ස්ථානය උපදෙස් පාඩම් ලබා ගන්නා ස්ථානයකි. එබැවින් එහි ගස් සිටවීම ගල් වැට බැඳීම පහන් පත්තු කිරීම වැනි අලංකරණය කිරීමේ කටයුතු සිදු කිරීම සුදුසු නොවෙයි.

කබිර් ස්ථාන බැහැ දකින අවස්ථාවේ පැවසිය යුතු දෑ

1. السَّلَامُ عَلَى أَهْلِ الدِّيَارِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُسْلِمِينَ وَيَرْحَمُ اللَّهُ
الْمُسْتَقْدِمِينَ مِنَّا وَالْمُسْتَأْخِرِينَ وَإِنَّا إِنْ شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ لِلْآحِقُونَ

අස්සලාමු අලා අහ්ලිද් දියාරි මිනල් මු:මිනින් වල්-
 මුස්ලිමින් වයර්හමුල්ලාහුල් මුස්තක්දිමින මින්නා වල්-
 මුස්ත:කිරින, වගුන්නා ඉන්ෂා අල්ලාහු බිකුම්
 ලාහිකුන්

තේරුම : මු:මින් වරුන් හා මුස්ලිම් වරුන් අතුරින් වූ නිවැසියනි, ඔබ කෙරෙහි ශාන්තිය හා සමාදානය අත් වේවා! අප අතරින් පෙර ගියවුන්ටත් පසුව යන්නට සිටින්නන්ටත් අල්ලාහ් කරුණා කරත්වා! අල්ලාහ් අහිමත කළා නම් සැබැවින්ම අපිද ඔබ සමඟ සම්බන්ධ වන්නන් වෙමු. (මුලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

2. السَّلَامُ عَلَيْكُمْ دَارَ قَوْمٍ مُّؤْمِنِينَ وَإِنَّا إِن شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ لَآحِقُونَ

අස්සලාමු අලෙයිකුම් දාර කවමින් මු:මිනින් වගුන්නා
 ඉන්ෂා අල්ලාහු බිකුම් ලාහිකුන්

තේරුම : දේව විශ්වාසවන්ත නිවැසියන් වන ඔබට අල්ලාහ්ගේ ශාන්තිය හා සමාදානය අත් වේවා! අල්ලාහ් අහිමත කළා නම් සැබැවින්ම අපිද ඔබ සමඟ සම්බන්ධ වන්නන් වෙමු. (මුලාශ්‍රය: මුස්ලිම්)

3 - السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الدِّيَارِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُسْلِمِينَ وَإِنَّا إِن شَاءَ
 اللَّهُ لَلَآحِقُونَ أَسْأَلُ اللَّهَ لَنَا وَلكُمْ الْعَافِيَةَ

අස්සලාමු අලෙයිකුම් අන්ලද් දියාරි මිනල් මු:මිනීන වල්
 මුස්ලිමින් වගුන්තා ඉන්ෂා අල්ලාහු ලලාහිකුන්
 අස්අලුල්ලාහ ලනා වලකුමුල් ආරියා

තේරුම : මු:මින් වරුන් හා මුස්ලිම් වරුන් අතුරින් වූ
 නිවැසියනි, ඔබ කෙරෙහි ශාන්තිය හා සමාදානය අත්
 වේවා! අල්ලාහ් අහිමත කළා නම් සැබැවින්ම අපිද ඔබ
 සමඟ සම්බන්ධ වන්නන් වෙමු. අපට ද ඔබට ද සුවය ලබා
 දෙන මෙන් මම අල්ලාහ්ගෙන් පතමි. (මුලාශ්‍රය:
 මුස්ලිම්)

ආගමානුගත කරනු ලැබූ සුන්නාහ්ව ජීවමාන කරනු පිණිස
 විටෙක එක ආකාරයකින් ද තවත් විටෙක තවත්
 ආකාරයකින් ද ප්‍රාර්ථනා කරන්න. අපට හා ඔබට යහපත්
 අවසානයක් අල්ලාහ්ගෙන් අපි අයැද සිටින්නෙමු.

කබිර් අතර පාවහන් පැලඳ ගමන් කිරීමේ
 නීතිය

මුස්ලිම් වරයෙකු කබිර් අතර පාවහන් නොමැතිව ගමන්
 කිරීම සුන්නාහ්වකි. හේතුව එහි යටහත්භාවය ඉස්මතු
 කිරීමක් හා මියගිය මුස්ලිම් වරුන්ට ගරුකිරීමක් වශයෙනි.

පාවහන් ගැලවිය නොහැකි දැඩි උෂ්ණත්වය හානිදායක
 කටු වැල් වැනි වේදනා ගෙන දෙන බාධකයක් ඇත්නම්
 හැර එසේ කබිර් අතර පාවහන් පැලඳ ගමන් කිරීම පිළිකුල්
 සහගතය. කබිර් ස්ථානයේ කබිර් නොමැති භූමි භාගයේ
 පාවහන් පැලඳ ගමන් කිරීම සුදුසුය.

මියගියවුනට ප්‍රාර්ථනා කිරීමේ නීතිය

මියගියවුන්ගෙන් අයැද සිටීම ඔවුන්ගෙන් උදව් පැතීම අවශ්‍යතාවන් සපුරන මෙන් ඉල්ලා සිටීම ඔවුන් වෙත තම දුක ඉදිරිපත් කිරීම නම් වරුන් හා දැහැමියන්ගේ කබර් ස්ථාන හා සෙසු අයගේ කබර් ස්ථාන වටා ගමන් කිරීම කබර් ස්ථාන ඉදිරියේ සතුන් කැප කිරීම ඒවා මස්ජිදයන් ලෙස ගැනීම මෙවැනි සියල්ලක්ම අල්ලාහ්ට ආදේශ තැබීමකි. මෙලෙස කටයුතු කරන්නන්ට අල්ලාහ් නිරය සුදානම් කරයි.

1- උත්තරිතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

إِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ

සැබැවින්ම කවරෙකු අල්ලාහ්ට ආදේශ කළේ ද ඔහුට අල්ලාහ් ස්වර්ගය තහනම් කර ඇත. ඔහුගේ නවාතැන (නිරා)ගින්නය. තවද අපරාධ කරුවන්ට උදව් කරන්නන්ගෙන් කිසිවෙකු නැත. (අල්-කුර්ආන් 5:72)

2- උත්තරිතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَىٰ وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّىٰ وَنُصَلِّهِ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا

තමන්ට යහමඟ පැහැදිලි වූවායින් පසුව රසූල් වරයාගෙන් කවරෙකු වෙන් වී යන්නේ ද තවද විශ්වාසවන්තයින්ගේ

මාර්ගයෙන් තොර වූ මාර්ගයක් පිළිපදින්නේ ද ඔහු පිටුපාමින් සිටි එම මාර්ගයේම ඔහුව අපි අත හැර දමන්නෙමු. තවද ඔහුව නිරයට ඇතුළු කරවන්නෙමු. නවාතැන් අතුරින් එය දුෂ්ට විය. (අල්-කුර්ආන් 4:115)

3 - عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي مَرَضِهِ الَّذِي لَمْ يَقُمْ مِنْهُ: لَعَنَ اللَّهُ الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى اتَّخَذُوا قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ مَسْجِدًا قَالَتْ وَلَوْلَا ذَلِكَ أُبْرِزَ قَبْرُهُ غَيْرَ أَنَّهُ خُشِيَ أَنْ يُتَّخَذَ مَسْجِدًا (متفق عليه)

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්භා) තුමිය විසින් මෙසේ දන්වා සිටියි

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් කෙළින් නැගී සිටිය නොහැකිව රෝගාතුරව සිටිය දී යුදෙව්වන් හා කිතුනුවන්ට අල්ලාහ් ශාප කරන්නා ඔවුන් ඔවුන්ගේ නබි වරුන්ගේ කබර් ස්ථාන දේවස්ථාන ලෙස ගත්තෝය යැයි පැවසූහ. ඇය තවදුරටත් එසේ නොවී නම් ඔවුහු එතුමාගේ මිනී වළ හෙළි කරන්නට තිබිණ. එසේ මස්ජිදයක් ලෙස ගැනීම එතුමාණෝ බියට පත් වූහැයි පැවසුවාය. (මුලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

දේව ආදේශකයින්ගේ කබර් ස්ථාන බැහැ දැකීමේ නීතිය

ඔවදනක් වනු පිණිස පමණක් මුස්ලිම් නොවන කබිර් ස්ථාන බැහැ දැකීමට හැකිය. නමුත් ඔහුට ප්‍රාර්ථනා කිරීම ඔහු වෙනුවෙන් සමාව අයැදීම වැනි කටයුතු කිරීම සුදුසු නොවේ.

මිය ගිය පසු මියගියවුන් සමඟ ගමන් කරන දෑ

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضي الله عنه قال: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتَّبِعُ الْمَيِّتَ ثَلَاثَةٌ فَيَرْجِعُ اثْنَانِ وَيَبْقَى مَعَهُ وَاحِدٌ يَتَّبِعُهُ أَهْلُهُ وَمَالُهُ وَعَمَلُهُ فَيَرْجِعُ أَهْلُهُ وَمَالُهُ وَيَبْقَى عَمَلُهُ (متفق عليه)

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ප්‍රකාශ කළ බව අනස් ඉබ්නු මාලික් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාණන් විසින් වාර්තා කරන ලදී

මයිතයාගේ හෙවත් මිය ගිය ඇත්තා සමඟ කරුණු තුනක් අනුගමනය කරනු ලැබේ. එවිට කරුණු දෙකක් නැවත හැරී එන්නේය. ඔහු සමඟ එක් කරුණක් පමණක් ඉතිරි ව පවතී. ඔහු සමඟ ඔහුගේ පවුල ඔහුගේ සම්පත් ඔහු කළ ක්‍රියාවන් අනුගමනය කරති. නමුත් ඔහුගේ පවුල හා ඔහුගේ සම්පත් නැවත හැරී එනු ඇත. ඔහුගේ ක්‍රියාවන් පමණක් ඉතිරි වේ.

(මූලාශ්‍රය: බුහාරි හා මුස්ලිම්)

මිය ගිය ඇත්තන් වෙනුවෙන් කුසල් ගෙන දෙන යම් ක්‍රියාවක් ඉදිරිපත් කිරීමේ නීතිය

මුස්ලිම් වරයෙකු ජීවත් වුව ද මිය ගිය ද ඡරිආව පෙන්වා දුන් සීමාව තුළ හැර ඔහු වෙනුවෙන් තවත් මුස්ලිම් වරයෙකුට කිසිදු කුසලක් ඉදිරිපත් කිරීමට නොහැක. එනම් ඔහු වෙනුවෙන් ප්‍රාර්ථනා කිරීම ඔහුට සමාව අයැදීම ඔහු වෙත අනිවාර්යය වී පසුව අත පසු වූ හජ් හා උමරා² සකාත් උපවාසය ඉටු කිරීම වැනි දෑ ඡරිආව අනුමත කර ඇත. කුලියට මිනිසුන් ගෙන්වා කුර්ආන් පාරායනය කිරීමට සලස්වා ඔවුනට යමක් ලබා දී මිය ගිය ඇත්තවුනට යහපත සැලසීම ඉස්ලාම් උගන්වා නොදුන් බිද්අත් ක්‍රියාවකි. එය කබිර් ස්ථානයේ වුව ද ඉන් බැහැරව වුව ද එක හා සමානය.

උත්තරිතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

එබැවින් ඔහුගේ නියෝගයට විරුද්ධව කටයුතු කරන්නන් වන ඔවුනට ව්‍යසනයක් ඇති වීම පිළිබඳව හෝ වේදනීය දඬුවමක් ඇති වීම පිළිබඳව ප්‍රවේශම් වෙත්වා! (අල්-කුර්ආන් 24:63)